

Naziv: ZAKON O HEMIKALIJAMA

Zakon o hemikalijama

Zakon je objavljen u "Sl. glasniku RS", broj [36/2009](#), [88/2010](#), [92/2011](#), [93/2012](#) i 25/2015

NAPOMENA: Prečišćeni tekst zaključno sa izmenama objavljenim u „Sl. glasniku RS“, br. 25/15, koje su u primeni od 14. marta 2015. god.

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se integrisano upravljanje hemikalijama, klasifikacija, pakovanje i obeležavanje hemikalija, integralni registar hemikalija i registar hemikalija koje su stavljene u promet, ograničenja i zabrane proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalija, uvoz i izvoz određenih opasnih hemikalija, dozvole za obavljanje delatnosti prometa i dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija, stavljanje u promet detergenta, sistematsko praćenje hemikalija, dostupnost podataka, nadzor i druga pitanja od značaja za upravljanje hemikalijama.

Član 2.

Ovaj zakon zasniva se na načelu predostrožnosti i načelu da proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik proizvodi, stavlja u promet i koristi hemikalije tako da nema nepoželjnih efekata po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

1. Značenje pojmova

Član 3.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) dalji korisnik jeste pravno lice ili preduzetnik sa sedištem na teritoriji Republike Srbije, koje nije proizvođač supstance i nije uvoznik hemikalije, a koji koristi supstancu ili supstancu sadržanu u smeši u industrijske ili profesionalne svrhe, uključujući i lice koje proizvodi smešu. Distributer i potrošač se ne smatra daljim korisnikom;
- 2) detergent jeste supstanca ili smeša koja sadrži sapune odnosno druge surfaktante i koristi se za pranje i čišćenje. U detergente spadaju i pomoćne smeše za pranje (prepranje, ispiranje ili izbeljivanje odeće), omekšivači rublja, smeše za druga čišćenja i slično;
- 3) distributer jeste pravno lice ili preduzetnik sa sedištem na teritoriji Republike Srbije, koji skladišti i stavlja u promet hemikalije;
- 4) dobra laboratorijska praksa jeste laboratorijska praksa koja se sprovodi u skladu sa principima (smernicama) propisanim zakonom kojim se uređuju lekovi i medicinska sredstva;
- 5) naučno istraživanje i razvoj jeste naučno eksperimentisanje, analiziranje ili istraživanje hemikalija koje se sprovodi pod kontrolisanim uslovima;
- 5a) opozivanje jeste svaka aktivnost ili mera kojom se vrši povraćaj hemikalije ili proizvoda koji je proizvođač odnosno distributer već isporučio ili učinio dostupnim potrošačima odnosno daljim korisnicima;
- 5b) povlačenje jeste svaka aktivnost ili mera kojom se sprečava dalje snabdevanje i činjenje dostupnim hemikalije ili proizvoda koji su stavljeni u promet;
- 6) potpuna aerobna biorazgradljivost jeste takav nivo biorazgradljivosti da se surfaktant uz pomoć mikroorganizama u prisustvu kiseonika potpuno razgradi na ugljen dioksid, vodu i mineralne soli (mineralizacija);
- 7) pranje jeste čišćenje veša, sudova i tvrdih površina;
- 8) primarna biorazgradljivost jeste strukturna promena (transformacija) surfaktanta pod dejstvom mikroorganizama čime se gubi njegova površinski aktivna sposobnost zbog razgradnje njegove strukture;
- 9) proizvod jeste predmet kome je tokom proizvodnje dat određeni oblik ili dizajn koji više određuje njegovu funkciju nego hemijski sastav;
- 10) proizvodnja jeste proizvodnja ili ekstrakcija supstanci u prirodnom obliku;

- 11) proizvođač jeste pravno lice ili preduzetnik koji proizvodi supstancu;
- 12) rukovanje jeste proizvodnja, prerada, pakovanje, skladištenje, promet, transport i korišćenje hemikalija ili bilo koja druga aktivnost koja se odnosi na hemikalije;
- 13) smeša jeste mešavina ili rastvor dve ili više supstanci;
- 14) snabdevač jeste pravno lice ili preduzetnik koji je proizvođač, uvoznik, distributer ili dalji korisnik, a koji stavlja u promet hemikalije;
- 15) stavljanje u promet jeste snabdevanje ili činjenje dostupnim hemikalija trećim licima na teritoriji Republike Srbije, bilo uz naknadu ili bez naknade pri čemu se i uvoz smatra stavljanjem u promet;
- 16) supstanca jeste hemijski element i njegova jedinjenja u prirodnom stanju ili dobijena u proizvodnom procesu uključujući aditive koji su neophodni za održavanje njene stabilnosti i nečistoće koje proizilaze iz primenjenog procesa, izuzimajući rastvarač koji se može izdvojiti tako da to ne utiče na stabilnost supstance ili promenu njenog sastava;
- 17) surfaktant jeste bilo koja organska supstanca odnosno smeša koja ima površinski aktivna svojstva i koja sadrži jednu ili više hidrofilnih i hidrofobnih grupa koje su sposobne da smanje površinski napon vode formirajući raširen ili adsorbujući monosloj na dodiru voda - vazduh i stvore emulziju odnosno mikroemulziju odnosno miclele, kao i da se adsorbuju na dodiru voda - čvrsta površina;
- 18) scenario izloženosti jeste skup uslova i mera, uključujući uslove na radnom mestu, kojima se upravlja rizikom, a koji opisuju kako se supstanca proizvodi ili koristi za vreme svog životnog ciklusa, kako proizvođač ili uvoznik mogu da je kontrolišu, kojima se daje preporuka daljem korisniku kako da kontroliše supstancu kada su njenom uticaju izloženi ljudi i životna sredina, s tim što preporuka može da se odnosi na jedan specifičan proces ili način korišćenja ili nekoliko procesa ili načina korišćenja supstance;
- 19) hemijski naziv prema IUPAC nomenklaturi jeste naziv hemikalije identifikovan u nomenklaturi Međunarodne unije za čistu i primenjenu hemiju (International Union of Pure and Applied Chemistry - IUPAC);
- 20) hemikalija jeste supstanca i smeša;
- 20a) hemikalija i proizvod namenjen za opštu upotrebu jeste predmet opšte upotrebe u smislu zakona kojim se uređuje zdravstvena ispravnost predmeta opšte upotrebe;
- 21) čišćenje jeste definicija ovog pojma iz standarda SRPS ISO 862.

2. Izuzetci od primene

Član 4.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na:

- 1) radioaktivne hemikalije;
- 2) hemikalije u tranzitu;
- 3) transport opasnih hemikalija.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na hemikalije:

- 1) koje se smatraju otpadom u smislu odredaba zakona kojim se uređuje upravljanje otpadom;
- 2) koje su pod carinskim nadzorom u carinskom skladištu ili slobodnim zonama radi ponovnog izvoza ili tranzita ako se tu hemikalije ne prerade ili obrade.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na opis hemikalija u Registar hemikalija i na opis supstanci koje izazivaju zabrinutost u Registar hemikalija ne primenjuju se na hemikalije koje se u finalnom obliku stavljaju u promet kao:

- 1) biocidni proizvodi;
- 2) sredstva za zaštitu bilja;
- 3) lekovi i medicinska sredstva koja se koriste u humanoj i veterinarskoj medicini;
- 4) kozmetički proizvodi;
- 5) hrana, prehrambeni aditivi i arome;
- 6) hrana za životinje i aditivi za tu hranu.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na klasifikaciju, pakovanje i obeležavanje hemikalija ne primenjuju se na hemikalije:

- 1) koje se koriste za naučno istraživanje i razvoj i koje se ne stavlja u promet, a koriste pod kontrolisanim uslovima gde je smanjena izloženost;
- 2) koje se u finalnom obliku stavlja u promet kao:
 - lekovi i medicinska sredstva koja se koriste u humanoj i veterinarskoj medicini;
 - kozmetički proizvodi;
 - hrana, prehrambeni aditivi i arome;
 - hrana za životinje i aditivi za tu hranu.

Odredbe ovog zakona iz poglavlja VIII. koje se odnose na uvoz i izvoz određenih opasnih hemikalija ne primenjuju se na:

- 1) hemijsko oružje i prekursore za hemijsko oružje;
- 2) prekursore opojnih droga i psihotropne supstance;
- 3) hranu i prehrambene aditive;
- 4) hranu za životinje i aditive za tu hranu;
- 5) lekove koji se koriste u humanoj i veterinarskoj medicini;
- 6) hemikalije koje se koriste za naučno istraživanje i razvoj u količini koja ne utiče na zdravlje ljudi i životnu sredinu, a ne prelazi 10 kg za svaku hemikaliju prilikom svakog uvoza.

II. OVLAŠĆENJA MINISTARSTVA NADLEŽNOG ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Član 5.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine obezbeđuje uslove za kvalitetno, efikasno i bezbedno upravljanje hemikalijama i biocidnim proizvodima.

Član 6.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine je nadležno da:

- 1) donosi podzakonske propise za sprovođenje Zakona o hemikalijama i Zakona o biocidnim proizvodima;
- 2) donosi Spisak klasifikovanih supstanci;
- 3) donosi rešenja o upisu hemikalije u Registar hemikalija i vodi taj registar;
- 4) vodi Integralni registar hemikalija;
- 5) objavljuje Listu supstanci koje izazivaju zabrinutost;
- 6) sprovodi postupak prethodnog obaveštenja i postupak dobijanja saglasnosti na osnovu prethodnog obaveštenja za uvoz i izvoz određenih opasnih hemikalija;
- 7) izdaje dozvole za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija;
- 8) izdaje odobrenja za korišćenje surfaktanta u deterгентu;
- 9) izrađuje i sprovodi projekte kojima se prati da li se hemikalije stavlja u promet i koriste na takav način da nemaju štetan uticaj po zdravlje ljudi, životnu sredinu i imovinu;
- 10) objavljuje liste aktivnih supstanci u biocidnom proizvodu;
- 11) donosi rešenja o upisu biocidnog proizvoda u Privremenu listu za dostavljanje tehničkog dosijea;
- 12) izdaje odobrenja za stavljanje u promet biocidnog proizvoda;
- 13) se stara o proceni tehničkog dosijea biocidnog proizvoda;
- 14) priprema godišnje deklaracije o proizvodnji, preradi i korišćenju hemikalija sa lista propisanih zakonom kojim se uređuje zabrana razvoja, proizvodnje, skladištenja i upotrebe hemijskog oružja i njegovo uništavanje,

kao i godišnje deklaracije o proizvodnji diskretnih organskih supstanci i obavlja druge poslove u skladu sa tim zakonom;

15) vrši stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe Zajedničkog tela za integrisano upravljanje hemikalijama;

16) pruža informacije i stručna uputstva privrednim subjektima, jedinicama lokalne samouprave i inspektorima za sprovođenje zakona u oblasti upravljanja hemikalijama i biocidnim proizvodima, kao i da daje stručnu ocenu o svojstvima i nameni određenih hemikalija;

17) ostvaruje saradnju sa Evropskom agencijom za hemikalije, agencijama drugih zemalja i sekretarijatima međunarodnih konvencija koji uređuju upravljanje hemikalijama i drugim međunarodnim organizacijama koje se bave raznim aspektima upravljanja hemikalijama;

18) sprovodi aktivnosti kojima informiše javnost o uticaju hemikalija po zdravlje ljudi i životnu sredinu, merama za smanjenje rizika i bezbednom korišćenju hemikalija;

19) obavlja i druge poslove utvrđene ovim zakonom, zakonom kojim se uređuju biocidni proizvodi i drugim zakonima.

III. INTEGRISANO UPRAVLJANJE HEMIKALIJAMA

Član 7.

Da bi se ostvarili principi strateškog pristupa upravljanja hemikalijama, obezbedilo adekvatno upravljanje hemikalijama u svim fazama životnog ciklusa hemikalija od proizvodnje odnosno uvoza do odlaganja, kao i da bi se doprinelo održivom razvoju Republike Srbije, ministar nadležan za životnu sredinu (u daljem tekstu: Ministar), u skladu sa propisima kojima se uređuje državna uprava, rešenjem osniva Zajedničko telo za integrisano upravljanje hemikalijama (u daljem tekstu: Zajedničko telo).

Zajedničko telo se osniva od predstavnika nadležnih državnih organa u oblasti upravljanja hemikalijama, industrije, naučnoistraživačkih organizacija i nevladinih organizacija.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine vrši stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe Zajedničkog tela.

Zadatak Zajedničkog tela je da priprema Integrisan program upravljanja hemikalijama i akcione planove za sprovođenje tog programa, kao i da prati ostvarivanje programa i akcionih planova i koordinira poslove koji su u vezi sa bezbednim upravljanjem hemikalijama.

Integrisan program upravljanja hemikalijama donosi Vlada.

Član 8.

Pravno i fizičko lice koje rukuje hemikalijama treba da preduzima potrebne mere da bi predupredilo ili izbeglo štetni uticaj hemikalija po zdravlje ljudi, životnu sredinu i imovinu.

Proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik koji stavlja hemikaliju u promet procenjuje opasna svojstva te hemikalije pre stavljanja u promet i o tome obaveštava ostala pravna i fizička lica kako bi ona rukovala hemikalijom na bezbedan način.

Opasnu hemikaliju proizvođač, uvoznik i drugi koji rukuju takvom hemikalijom treba da zamene bezbednijom alternativom kada god je to moguće odnosno kada socio-ekonomski razlozi i tehničke mogućnosti to dozvoljavaju.

IV. KLASIFIKACIJA, PAKOVANJE, OBELEŽAVANJE I SKLADIŠTENJE HEMIKALIJA

1. Opšte odredbe o klasifikaciji, pakovanju i obeležavanju

Član 9.

Proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik koji stavlja hemikalije i određene proizvode u promet dužan je da ih klasifikuje, a snabdevač hemikalija da ih obeležava i pakuje u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega.

Izvoznik je dužan da hemikaliju koju izvozi pakuje i obeležava u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega, osim ako je potrebno da hemikaliju pakuje i obeležava na drugačiji način, u skladu sa međunarodnim standardima, a to zahteva zemlja u koju se izvozi hemikalija.

2. Klasifikacija

Član 10.

Klasifikacija hemikalije i određenog proizvoda vrši se na osnovu procene njihovih fizičkih i hemijskih svojstava, svojstava koja utiču na život i zdravlje ljudi, svojstava koja utiču na životnu sredinu, kao i utvrđenih kriterijuma za klasifikaciju u određene klase opasnosti.

Opasna hemikalija je hemikalija koja se može klasifikovati u najmanje jednu od klasa opasnosti.

U okviru klasa opasnosti hemikalija se može dalje različito klasifikovati na osnovu puta izlaganja ljudi ili životne sredine toj hemikaliji ili na osnovu prirode efekata hemikalije.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine bliže propisuje način klasifikacije hemikalije i određenog proizvoda.

Član 11.

Supstanca se klasifikuje u skladu sa klasifikacijom supstance istog hemijskog sastava iz spiska klasifikovanih supstanci.

Ako se supstanca ne nalazi na Spisku klasifikovanih supstanci ili nije na tom spisku klasifikovana za sve klase opasnosti i razlike unutar tih klasa, klasifikacija te supstance vrši se na osnovu postojećih podataka o svojstvima te supstance, odnosno na osnovu rezultata novih ispitivanja njenih svojstava i upoređivanjem tih podataka, odnosno rezultata sa utvrđenim kriterijumima za klasifikaciju hemikalije.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine donosi Spisak klasifikovanih supstanci.

Član 12.

Klasifikacija smeše vrši se procenom opasnosti smeše na osnovu podataka o svojstvima supstanci sadržanih u smeši, na osnovu analize postojećih podataka o opasnosti koju ta smeša predstavlja odnosno direktnim eksperimentalnim ispitivanjima svojstava smeše i upoređivanjem tih podataka odnosno rezultata sa utvrđenim kriterijumima za klasifikaciju hemikalije.

Član 13.

Prilikom klasifikacije hemikalije mogu se koristiti podaci iz epidemioloških studija, statistički podaci o profesionalnim oboljenjima odnosno podaci o uticaju hemikalije na ljude kada su oni bili izloženi hemikaliji prilikom hemijskog udesa, kao i podaci dobijeni drugim međunarodno prihvaćenim metodama za utvrđivanje svojstava hemikalija.

Dokazi o opasnosti hemikalije dobijeni ispitivanjima na životinjama koriste se za klasifikaciju, bez obzira na nedostatke nalaza o efektima na ljude u studijama iz stava 1. ovog člana.

Svojstva hemikalije u cilju njene klasifikacije određuju se za onaj oblik odnosno fizičko stanje u kome se hemikalija stavlja u promet, a u posebnim slučajevima za onaj oblik odnosno fizičko stanje u kome se hemikalija koristi.

Član 14.

Nova ispitivanja hemikalije radi klasifikacije treba da budu takva da se, kad god je to moguće, ne koriste kičmenjaci.

Zabranjena su ispitivanja na primatima da bi se izvršila klasifikacija hemikalije.

3. Metode ispitivanja

Član 15.

Nova ispitivanja hemikalije radi klasifikacije vrše se po propisanim metodama.

Toksikološka i ekotoksikološka ispitivanja sprovode se u laboratorijama čiji je rad usklađen sa principima dobre laboratorijske prakse.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje metode ispitivanja opasnih svojstava hemikalija.

4. Pakovanje, obeležavanje, oglašavanje i evidentiranje podataka

Član 16.

Ambalaža opasne hemikalije i određenog proizvoda mora da odgovara svojstvima, svrsi i načinu korišćenja

hemikalije ili proizvoda i mora da bude obeležena na propisan način.

Ambalaža opasne hemikalije, određenog proizvoda i određene smeše koja nije opasna, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna, mora da bude obeležena tako da naročito sadrži trgovačko ime hemikalije, imena određenih opasnih supstanci sadržanih u smeši, ime i adresu snabdevača hemikalije, količinu hemikalije u ambalaži kao i grafičke prikaze, oznake i tekst koji ukazuje na opasna svojstva hemikalije.

Ambalaža hemikalije i određenog proizvoda mora da bude obeležena i na srpskom jeziku.

Određena opasna hemikalija mora da bude obeležena tako da opasnost mogu da raspoznaju osobe sa posebnim potrebama, a ambalaža određene opasne hemikalije treba da ima zatvarač koji otežava otvaranje od strane dece.

Način obeležavanja i pakovanja opasne hemikalije zavisi od toga da li se ta hemikalija pakuje i u unutrašnjoj i u spoljašnjoj ambalaži, odnosno da li se opasna hemikalija nalazi u jedinstvenoj ambalaži koja služi i za stavljanje u promet i za transport.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine bliže propisuje način pakovanja i obeležavanja hemikalije i određenog proizvoda.

Član 17.

Snabdevač opasne hemikalije i određene smeše koja nije opasna, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna, dužan je da u oglasnoj poruci istakne njena opasna svojstva i da je oglašava na na takav način da se njeni korisnici ne dovode u zabludu o opasnim svojstvima hemikalije.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine bliže propisuje način oglašavanja hemikalije.

Član 18.

Propis o načinu klasifikacije, pakovanja, obeležavanja i oglašavanja hemikalije i određenog proizvoda iz člana 10. stav 4, člana 16. stav 6. i člana 17. stav 2. ovog zakona ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine donosi u skladu sa propisima EU.

Pored propisa iz stava 1. ovog člana ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine donosi i propis kojim se uređuje način klasifikacije, pakovanja, obeležavanja i oglašavanja hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN.

Hemikalija i određeni proizvod se mogu klasifikovati, pakovati, obeležiti i oglašavati u skladu sa propisom iz stava 1. ovog člana ili iz stava 2. ovog člana.

Član 19.

Snabdevač je dužan da vodi evidenciju o hemikalijama koja naročito sadrži podatke o identitetu hemikalije, distributerima odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene, kao i o zbirnim količinama hemikalija koje su prodate potrošačima u kalendarskoj godini.

Snabdevač je dužan da prikuplja sve podatke o hemikalijama koji se odnose na klasifikaciju i obeležavanje kao i druge podatke koji su mu potrebni radi sprovođenja ovog zakona.

Evidenciju iz stava 1. ovog člana i podatke iz stava 2. ovog člana snabdevač je dužan da čuva najmanje 10 godina posle poslednje proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalije i da ih dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine na njegov zahtev.

Ako je snabdevač svoje poslove ili deo svojih poslova ustupio trećem licu, obaveza čuvanja podataka prelazi na to lice, a ako je prestao sa radom odgovorno lice snabdevača dužno je da odmah po prestanku rada te podatke dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje način vođenja evidencije o hemikalijama.

5. Bezbednosni list

Član 20.

Snabdevač je dužan da dostavi bezbednosni list (safety data sheet) kada stavlja u promet opasnu hemikaliju, hemikaliju koja sadrži supstance identifikovane kao perzistentne - bioakumulativne - toksične (u daljem tekstu: PBT) ili veoma perzistentne - veoma bioakumulativne (u daljem tekstu: vPvB) i druge hemikalije koje imaju svojstva iz člana 43. stav 3. ovog zakona svakom drugom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdevanja bez naknade, na srpskom jeziku u štampanoj ili elektronskoj formi.

Izvoznik hemikalije iz stava 1. ovog člana dužan je da dostavi bezbednosni list uvozniku, a ako je to moguće bezbednosni list treba da bude na jeziku zemlje u koju se izvozi.

Bezbednosni list sadrži naročito identifikaciju hemikalije, podatke o svojstvima hemikalije, načinu korišćenja, preventivne mere, mere za smanjenje rizika i podatke o snabdevaču hemikalije.

Ako su sačinjeni izveštaj o bezbednosti hemikalije i scenario izloženosti, informacije navedene u bezbednosnom listu moraju da odgovaraju informacijama iz izveštaja o bezbednosti hemikalije, a scenario izloženosti mora da bude naveden u aneksu bezbednosnog lista.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje kriterijume za identifikaciju supstance kao PBT ili vPvB i bliži sadržaj bezbednosnog lista.

Član 21.

Snabdevač je dužan da bezbednosni list dostavi svakom drugom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdevanja na njihov zahtev kada oni nabavljaju smešu koja nije klasifikovana kao opasna, a sadrži:

- 1) najmanje jednu opasnu supstancu, na osnovu opasnosti koju ta supstanca predstavlja po zdravlje ljudi i životnu sredinu, u količini od najmanje 1% od mase smeše koja nije u gasovitom stanju, odnosno najmanje 0,2% od zapremine smeše u gasovitom stanju;
- 2) najmanje jednu supstancu, u količini od najmanje 0,1% od mase smeše koja ispunjava kriterijume za identifikaciju kao PBT ili vPvB ili druge supstance koje imaju svojstva iz člana 43. stav 3. ovog zakona;
- 3) supstancu za koju su propisane maksimalno dozvoljene koncentracije u radnim prostorijama.

Član 22.

Snabdevač nije dužan da bezbednosni list dostavi za opasnu hemikaliju namenjenu opštoj upotrebi ako je za tu hemikaliju dostavljeno dovoljno informacija o bezbednosti, zaštiti zdravlja ljudi i životne sredine, osim ako to ne zahteva dalji korisnik ili distributer.

Član 23.

Snabdevač iz člana 20. stav 1. ovog zakona dužan je da vrši izmene i dopune sadržaja bezbednosnog lista u skladu sa novim saznanjima o hemikaliji, a naročito saznanjima koja mogu uticati na mere za smanjenje i kontrolu rizika odnosno opasnosti hemikalije, kao i o ograničenjima ili zabranama proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalije.

Snabdevač iz stava 1. ovog člana dužan je da izmenjen i dopunjen bezbednosni list dostavi svakom drugom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdevanja kome je hemikalija isporučena u prethodnih 12 meseci.

Izmenjen i dopunjen bezbednosni list mora da sadrži napomenu "Revidiran" i datum kada su izvršene izmene, odnosno dopune.

6. Izveštaj o bezbednosti hemikalije

Član 24.

Izveštaj o bezbednosti hemikalije je dokument o proceni bezbednosti hemikalije sa merama za smanjenje i kontrolu rizika supstance.

Član 25.

Procena bezbednosti hemikalije vrši se u dve faze.

U prvoj fazi vrši se procena opasnosti supstance i procena da li supstanca ispunjava kriterijume za identifikaciju kao PBT ili vPvB supstanca.

U drugoj fazi vrši se procena izloženosti ljudi i životne sredine toj supstanci i karakterizacija rizika za supstancu za koju je u prvoj fazi procenjeno da ispunjava kriterijume da bude klasifikovana kao opasna, odnosno da ispunjava kriterijume za identifikaciju kao PBT ili vPvB supstanca.

Procena izloženosti i karakterizacija rizika utvrđuju se za sve identifikovane načine korišćenja supstance.

Član 26.

Na osnovu procene bezbednosti hemikalije utvrđuju se mere za smanjenje i kontrolu rizika koji predstavlja supstanca.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje način na koji se vrši procena bezbednosti hemikalije i sadržinu izveštaja o bezbednosti hemikalije.

Izveštaj o bezbednosti hemikalije ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine se dostavlja na srpskom jeziku, a može se dostaviti i na engleskom jeziku kao jednom od jezika u službenoj upotrebi u EU.

7. Druge informacije o hemikaliji

Član 27.

„Proizvođač, uvoznik ili distributer proizvoda koji sadrži supstancu koja ima karakteristike supstance iz člana 43. st. 2. i 3. ovog zakona u koncentraciji većoj od 0,1%, odnosno supstancu kandidata za Listu supstanci koje izazivaju zabrinutost dužan je da svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdevanja dostavi informacije dovoljne za bezbednu upotrebu tog proizvoda, a najmanje ime te supstance.

Proizvođač, uvoznik ili distributer proizvoda iz stava 1. ovog člana dužan je da bez naknade, na zahtev potrošača, dostavi informacije o supstanci iz stava 1. ovog člana.

Ministarstvo objavljuje Listu supstanci iz stava 1. ovog člana u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Član 28.

Lica koja koriste opasne hemikalije dužna su da njima rukuju na bezbedan način u skladu sa uputstvom o pravilnoj upotrebi, bezbednosti i zaštiti zdravlja prilikom upotrebe, uputstvom o postupanju sa ostacima neupotrebljenih opasnih hemikalija i praznom ambalažom, merama prve pomoći i merama za zaštitu životne sredine iz bezbednosnog lista kao i u skladu sa drugim dostupnim informacijama.

Član 29.

Nova saznanja o opasnim svojstvima hemikalije, kao i druge informacije koje su u vezi sa podacima iz bezbednosnog lista, a odnose se na određene načine upotrebe te hemikalije, dužni su da međusobno razmenjuju proizvođač, uvoznik, distributer i dalji korisnik (svi u lancu snabdevanja).

8. Alternativni hemijski naziv supstance

Član 30.

U bezbednosnom listu ili prilikom obeležavanja na ambalaži opasne supstance sadržane u smeši može da se upotrebi alternativni hemijski naziv za tu supstancu tako da se koristi naziv kojim se identifikuju najvažnije hemijske funkcionalne grupe ili da se koristi druga alternativna odrednica.

Proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik opasne supstance sadržane u smeši podnosi zahtev ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine za upotrebu alternativnog hemijskog naziva.

Alternativni hemijski naziv može da se upotrebi ako korišćenje hemijskog naziva supstance može da dovede do povrede poslovne tajne ili prava na intelektualnu svojinu i ako alternativni hemijski naziv pruža dovoljno informacija za preduzimanje mera koje se odnose na bezbednost i zdravlje na radu i kontrolu rizika pri rukovanju smešom.

Alternativni hemijski naziv može da se upotrebi za supstancu koja ima određena svojstva.

Proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik plaća taksu za stručnu procenu opravdanosti upotrebe alternativnog hemijskog naziva.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje svojstva supstance za koju može da se upotrebi alternativni hemijski naziv, kao i sadržaj zahteva za upotrebu alternativnog hemijskog naziva.

Član 31.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine može u roku od 45 dana od dana podnošenja zahteva iz člana 30. stav 2. da traži od podnosioca zahteva da dostavi dodatne podatke neophodne za donošenje odluke za upotrebu alternativnog hemijskog naziva.

Ako su ispunjeni uslovi iz člana 30. st. 3. i 4. ovog zakona ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine izdaje odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva.

Alternativni hemijski naziv podnosilac zahteva može da počne da koristi 45 dana posle dana podnošenja zahteva ako ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine nije tražilo dodatne podatke, odnosno 45 dana posle dana podnošenja dodatnih podataka.

Agencija može doneti rešenje o stavljanju van snage odobrenja za upotrebu alternativnog hemijskog naziva ako se na osnovu novih informacija ustanovi da alternativni hemijski naziv ne pruža dovoljno informacija za preduzimanje mera koje se odnose na bezbednost i zdravlje na radu i kontrolu rizika pri rukovanju smešom.

U slučaju iz stava 4. ovog člana ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine može da odobri drugi alternativni hemijski naziv za tu supstancu.

Na rešenje iz st. 2, 4. i 5. ovog člana može se izjaviti žalba Vladi.

Rešenje po žalbi iz stava 6. ovog člana je konačno i protiv njega može se pokrenuti upravni spor.

9. Skladištenje, odlaganje i maloprodaja

Član 32.

Proizvođač, uvoznik, distributer i dalji korisnik dužan je da skladišti opasne hemikalije na takav način da ne ugrožava život i zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Lice iz stava 1. ovog člana dužno je da sakuplja, skladišti i bezbedno odlaže ostatke opasnih hemikalija i praznu ambalažu u skladu sa propisima kojima se uređuje upravljanje otpadom.

Član 33.

Određena opasna hemikalija koja se stavlja u promet kao proizvod namenjen za opštu upotrebu može da se prodaje u specijalizovanim prodavnicama za hemikalije, a u drugim prodavnicama mora da se drži odvojeno od ostale robe tako da ne dolazi u dodir sa drugom robom, da bude van domašaja dece i da potrošača ne dovodi u zabludu o njenoj nameni.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje bliže uslove za držanje opasne hemikalije u prodajnom prostoru i način obeležavanja tog prostora.

V. SAVETNIK ZA HEMIKALIJE

Član 34.

Snabdevač opasnih hemikalija dužan je da obezbedi lice koje se stara o pravilnom upravljanju tim hemikalijama (u daljem tekstu: savetnik za hemikalije).

Izuzetno od stava 1. ovog člana određeni snabdevači opasnih hemikalija nisu dužni da obezbede savetnika za hemikalije.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje vrstu, sektor i oblast delatnosti snabdevača iz stava 2. ovog člana.

Član 35.

Savetnik za hemikalije mora da ima odgovarajuću stručnu spremu i položen ispit za savetnika za hemikalije.

Provera znanja savetnika za hemikalije vrši se svakih šest godina.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje stručnu spremu, program obuke i način provere znanja savetnika za hemikalije.

Član 36.

Obuku i proveru znanja savetnika za hemikalije po propisanom programu, vrši pravno lice ili preduzetnik koji ispunjava uslove u pogledu stručnih kadrova, prostorija i tehničke opremljenosti za sprovođenje obuke.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine izdaje odobrenje pravnom licu ili preduzetniku koje je ispunio uslove iz stava 1. ovog člana.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine bliže propisuje uslove koje mora da ispuni pravno lice ili preduzetnik koji vrše obuku i proveru znanja savetnika za hemikalije.

Član 37.

Da bi se opasnim hemikalijama upravljalo na način koji vodi ka smanjenju rizika i minimizaciji štetnog efekta tih hemikalija po zdravlje ljudi i životnu sredinu i osigurala primena preventivnih mera, savetnik za hemikalije stara se da ovaj zakon i propisi doneti na osnovu njega budu pravilno primenjeni.

VI. INTEGRALNI REGISTAR HEMIKALIJA

Član 38.

Integralni registar hemikalija koje se nalaze na tržištu Republike Srbije sastoji se od Registra hemikalija i Registra biocidnih proizvoda kao i podataka o sredstvima za zaštitu bilja.

Podaci o sredstvima za zaštitu bilja iz stava 1. ovog člana su naročito podaci o trgovačkom imenu sredstva za zaštitu bilja, nazivu i svojstvima aktivnih supstanci, dozvoljenim načinima korišćenja, licu koje ih stavlja u promet i količinama koje su stavljene u promet, a koje je organ nadležan za zaštitu bilja dobio u postupku registracije na osnovu zakona kojim se uređuju sredstva za zaštitu bilja.

Organ nadležan za zaštitu bilja dostavlja ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine podatke iz stava 2. ovog člana jednom godišnje i to najkasnije do 31. marta tekuće godine za sredstva za zaštitu bilja koja su stavljena u promet u prethodnoj godini.

Integralni registar hemikalija ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine vodi i kao elektronsku bazu podataka u cilju razmene podataka i integrisanog upravljanja hemikalijama.

1. Registar hemikalija

Član 39.

U Registar hemikalija upisuju se hemikalije koje se proizvode ili uvoze na tržište Republike Srbije.

Izuzetno od stava 1. ovog člana u Registar hemikalija ne upisuju se hemikalije koje imaju određena svojstva ili se koriste za određene svrhe, a stavljaju se u promet u količinama koje su ispod propisane donje granice na godišnjem nivou, kao i druge određene hemikalije.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje određene hemikalije koje se ne upisuju u Registar hemikalija kao i donju granicu količine hemikalije određenih svojstava i načina korišćenja ispod koje se ta hemikalija ne upisuje u Registar hemikalija.

Član 40.

Proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik (u daljem tekstu: lice koje upisuje hemikalije) dužan je da podnese prijavu ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine radi upisa hemikalija u Registar hemikalija do 31. marta tekuće godine za hemikalije koje je proizveo odnosno uvezao u prethodnoj godini.

Poverljive podatke koji su potrebni za upis hemikalija u Registar hemikalija strani proizvođač može da dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine neposredno ili preko zastupnika koji je dužan da priloži ovlašćenje za zastupanje.

Prijava iz stava 1. ovog člana sadrži: ime i adresu, poreski identifikacioni broj, vrstu delatnosti, ime odgovornog lica u preduzeću, a gde je propisana obaveza da ima savetnika za hemikalije i njegovo ime.

Uz prijavu iz stava 1. ovog člana dostavlja se dosije o svakoj hemikaliji, a za hemikaliju za koju je propisano da mora da ima bezbednosni list i taj list.

Dosije o hemikaliji naročito sadrži:

- 1) trgovačko ime hemikalije i drugu identifikaciju hemikalije;
- 2) podatke o količini hemikalije stavljene u promet;
- 3) podatke o svakom načinu korišćenja hemikalije za koje lice koje upisuje hemikalije zna;
- 4) podatke o hemijskom sastavu.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine bliže propisuje sadržinu dosijea o hemikaliji.

Član 41.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine u roku od šest meseci od dana prijema prijave proverava iz dosijea potpunost podataka o hemikalijama.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine donosi rešenje o upisu hemikalije u Registar hemikalija za hemikalije čiji je dosije potpun i za koje je u skladu sa ovim zakonom dostavljen bezbednosni list.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine u rešenju o upisu hemikalije u Registar hemikalija upisuje registarski broj svake hemikalije iz stava 2. ovog člana.

Proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik plaća republičku administrativnu taksu za upis hemikalija u Registar hemikalija.

Na rešenje iz stava 2. ovog člana može se izjaviti žalba Vladi.

Rešenje po žalbi iz stava 5. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 42.

Lice koje je upisalo hemikalije u Registar hemikalija dužno je da svake naredne godine u roku datom u članu 40. stav 1. ovog zakona za te hemikalije dostavi podatke o količinama stavljenim u promet i druge izmene podataka u dostavljenim dosijeima o hemikaliji.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine bliže propisuje koji se podaci o svakoj hemikaliji vode u Registru hemikalija.

2. Upis supstanci koje izazivaju zabrinutost u Registar hemikalija

Član 43.

Da bi se omogućila kontrola rizika i obezbedila zamena određene supstance sa odgovarajućom bezbednijom alternativnom supstancom ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine objavljuje Listu supstanci koje izazivaju zabrinutost.

Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost formira se od supstanci koje ispunjavaju kriterijume za klasifikaciju kao karcinogene kategorije 1 i 2, mutagene kategorije 1 i 2, toksične po reprodukciju kategorije 1 i 2, kao i supstanci identifikovanih kao PBT ili vPvB supstance.

Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost formira se i od supstanci koje dovode do poremećaja rada endokrinog sistema ili imaju PBT ili vPvB svojstva ali ne ispunjavaju kriterijume za identifikaciju kao PBT ili vPvB, a naučno je utvrđeno da izazivaju značajne posledice po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Član 44.

Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost sadrži sledeće podatke:

- 1) identitet supstance;
- 2) klasifikaciju supstance odnosno da li je identifikovana kao PBT ili vPvB ili ispunjava ostale uslove iz člana 43. stav 3. ovog zakona;
- 3) načine korišćenja za koje nije potrebno propisati dodatne mere za smanjenje rizika.

Član 45.

Dalji korisnik koji koristi supstancu koja izaziva zabrinutost odnosno smešu koja sadrži tu supstancu dužan je da dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine prijavu iz člana 40. stav 1. ovog zakona sa dosijeom o hemikaliji radi upisa hemikalije u Registar hemikalija.

Član 46.

Dosije o hemikaliji za supstancu koja izaziva zabrinutost odnosno smešu koja sadrži tu supstancu pored podataka iz člana 40. ovog zakona sadrži i bliži opis načina korišćenja te supstance ili smeše koja je sadrži, opis mera za smanjenje rizika za taj način korišćenja kao i predlog načina sistematskog praćenja korišćenja.

Dosije o hemikaliji iz stava 1. ovog člana sadrži, ako su dostupni, i podatke o mogućim alternativnim supstancama, opasnostima odnosno riziku koje te alternativne supstance mogu da predstavljaju po zdravlje ljudi i životnu sredinu, kao i tehničke i socio-ekonomske podatke o izvodljivosti zamene ovih supstanci alternativnim supstancama.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine vrši stručnu procenu dostavljenih podataka, mera za smanjenje rizika i predloga načina sistematskog praćenja korišćenja supstance koja izaziva zabrinutost iz dosijea o hemikaliji.

Ako ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine proceni da mere za smanjenje rizika odnosno načina sistematskog praćenja korišćenja supstance koja izaziva zabrinutost nisu odgovarajuće donosi rešenje kojim nalaže izmene i dopune predloženih mera za smanjenje rizika odnosno načina sistematskog praćenja korišćenja supstance koja izaziva zabrinutost i određuje rok za izvršenje naloženih mera.

Na rešenje iz stava 4. ovog člana može se izjaviti žalba Vladi.

Rešenje po žalbi iz stava 5. ovog člana je konačno.

Član 47.

Za supstancu koja izaziva zabrinutost odnosno za smešu koja sadrži tu supstancu, u rešenje o upisu hemikalije u Registar hemikalija mogu da se upišu mere za smanjenje rizika i način sistematskog praćenja korišćenja.

Proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik dužan je da se pridržava mera za smanjenje rizika i načina sistematskog praćenja korišćenja iz rešenja iz stava 1. ovog člana.

Član 47a

Proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik plaća taksu za stavljanje u promet supstanci koje izazivaju zabrinutost.

Član 48.

-brisan-

VII. OGRANIČENJA I ZABRANE PROIZVODNJE, STAVLJANJA U PROMET I KORIŠĆENJA HEMIKA LIJA

Član 49.

Za hemikalije koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje ograničenja odnosno zabrane njihove proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja (u daljem tekstu: ograničenja i zabrane).

Propis iz stava 1. ovog člana sadrži zabranjene odnosno dozvoljene načine korišćenja, kao i druge uslove za proizvodnju, stavljanje u promet i korišćenje supstance, smeše ili proizvoda.

Ukoliko se iz tehničkih, socijalnih i ekonomskih razloga za određenu supstancu, smešu ili proizvod ne mogu odmah da primene ograničenja i zabrane, ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine istim propisom određuje rokove od kada ograničenja i zabrane postaju obavezni za primenu.

Član 50.

Proizvođač, uvoznik, distributer i dalji korisnik supstance, smeše i proizvoda dužan je da se pridržava ograničenja i zabrana propisanih ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega.

VIII. UVOZ I IZVOZ ODREĐENIH OPASNIH HEMIKA LIJA

Član 51.

U cilju unapređenja podele odgovornosti i saradnje u međunarodnoj trgovini opasnim hemikalijama u skladu sa Roterdamskom konvencijom o postupku davanja saglasnosti na osnovu prethodnog obaveštenja za određene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (u daljem tekstu: Roterdamska konvencija) za uvoz i izvoz određene supstance za koju je utvrđeno ograničenje i zabrana proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja, kao i određene smeše i proizvoda koji sadrže tu supstancu, sprovodi se postupak prethodnog obaveštenja odnosno postupak davanja saglasnosti na osnovu prethodnog obaveštenja (u daljem tekstu: PIC postupak).

Ograničenja i zabrane iz stava 1. ovog člana, odnose se na ograničenja i zabrane iz člana 49. ovog zakona ili se ta ograničenja i zabrane utvrđuju na osnovu akta kojim se dozvoljava stavljanje u promet hemikalije u skladu sa zakonom kojim se uređuju sredstva za zaštitu bilja odnosno zakonom kojim se uređuju biocidni proizvodi.

Postupak prethodnog obaveštenja primenjuje se za hemikalije sa Spiska hemikalija za postupak prethodnog obaveštenja, a PIC postupak primenjuje se za hemikalije sa Spiska hemikalija za PIC postupak.

Spisak hemikalija za postupak prethodnog obaveštenja naročito sadrži naziv hemikalija, brojeve kojima se identifikuje hemikalija, tarifni broj i podkategoriju hemikalije.

Spisak hemikalija za PIC postupak naročito sadrži naziv hemikalija, brojeve kojima se identifikuje hemikalija, tarifni broj i kategoriju hemikalije.

Spisak hemikalija za postupak prethodnog obaveštenja sadrži i pojedine hemikalije sa Spiska hemikalija za PIC postupak.

Spisak hemikalija za PIC postupak sadrži i hemikalije sa spiska Roterdamske konvencije.

Član 52.

Kategorije hemikalija za koje se sprovodi PIC postupak su industrijske hemikalije i pesticidi.

Podkategorije industrijskih hemikalija za koje se sprovodi postupak prethodnog obaveštenja su:

- 1) podkategorija hemikalija za opštu upotrebu;
- 2) podkategorija hemikalija za profesionalnu upotrebu.

Podkategorije pesticida za koje se sprovodi postupak prethodnog obaveštenja su:

- 1) podkategorija sredstava za zaštitu bilja;
- 2) podkategorija ostalih pesticida koja obuhvata biocidne proizvode i druge hemikalije koje imaju pesticidno dejstvo.

1. Postupak prethodnog obaveštenja

Član 53.

Postupak prethodnog obaveštenja za izvoz sprovodi se tako što ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine dostavlja nadležnom organu zemlje u koju se izvozi obaveštenje o izvozu hemikalije sa Spiska hemikalija za postupak prethodnog obaveštenja odnosno hemikalije koja sadrži supstancu sa ovog spiska u takvoj koncentraciji da se prema ovom zakonu obeležava kao opasna, kao i obaveštenje o izvozu proizvoda koji sadrži hemikaliju sa Spiska hemikalija za PIC postupak.

Izvoznik hemikalije i proizvoda iz stava 1. ovog člana dužan je da pre izvoza podnese zahtev ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine za sprovođenje postupka prethodnog obaveštenja i da uz zahtev dostavi informaciju koja sadrži naročito identitet hemikalije, podatke o sebi i uvozniku hemikalije ili proizvoda, kao i podatke o svojstvima te hemikalije i merama za smanjenje rizika.

Na osnovu informacije iz stava 2. ovog člana ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine priprema obaveštenje za zemlju u koju se izvozi i sprovodi postupak prethodnog obaveštenja.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine izdaje izvozniku iz stava 2. ovog člana potvrdu da je sproveden postupak prethodnog obaveštenja.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje proceduru i rokove u kojima se sprovodi postupak prethodnog obaveštenja, u kojim slučajevima nije potrebno dalje sprovoditi postupak prethodnog obaveštenja, sadržaj obaveštenja o izvozu, kao i dokumente koji se dostavljaju radi sprovođenja tog postupka.

Sastavni deo propisa iz stava 5. ovog člana je i Spisak hemikalija za postupak prethodnog obaveštenja.

Član 54.

Postupak prethodnog obaveštenja za uvoz sprovodi se za hemikalije čija je proizvodnja, stavljanje u promet i korišćenje zabranjeno odnosno ograničeno prema propisima zemlje iz koje se uvozi, tako što ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine nakon dobijanja obaveštenja o izvozu od nadležnog organa zemlje iz koje se uvozi informiše taj organ da je primila obaveštenje.

2. PIC postupak

Član 55.

PIC postupak sprovodi se za uvoz odnosno izvoz hemikalije koja se nalazi na Spisku hemikalija za PIC postupak odnosno za hemikaliju koja sadrži supstancu sa ovog spiska u takvoj koncentraciji da se prema ovom zakonu obeležava kao opasna.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine je dužna da dostavi Sekretarijatu Roterdamske konvencije odgovor u vezi sa uvozom svake hemikalije sa spiska Roterdamske konvencije.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine je dužna da dostavi odgovor o uvozu hemikalije koja nije na spisku Roterdamske konvencije, nadležnom organu zemlje iz koje se uvozi, ako ta zemlja zahteva prethodnu saglasnost prema PIC postupku.

Odgovor iz st. 2 i 3. ovog člana može da bude saglasnost, saglasnost pod određenim uslovima odnosno nesaglasnost, a priprema se na osnovu utvrđenih ograničenja i zabrana iz člana 49. ovog zakona ili na osnovu akta kojim se dozvoljava stavljanje u promet hemikalije u skladu se zakonima kojima se uređuju sredstva za zaštitu bilja odnosno biocidni proizvodi.

Odgovor iz st. 2. i 3. ovog člana za sredstva za zaštitu bilja ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine priprema u saradnji sa organom nadležnim za zaštitu bilja, a za hemikalije koje imaju pesticidno dejstvo sa organom nadležnim za te hemikalije.

Član 56.

Izvoznik je dužan da za hemikaliju koja se nalazi na Spisku hemikalija za PIC postupak odnosno za hemikaliju koja sadrži supstancu sa ovog spiska u takvoj koncentraciji da se prema ovom zakonu obeležava kao opasna, podnese zahtev ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine za sprovođenje PIC postupka.

Izuzetno od stava 1. ovog člana izvoznik nije dužan da podnese zahtev za sprovođenje PIC postupka za hemikaliju sa spiska Roterdamske konvencije ako je zemlja članica Roterdamske konvencije za tu hemikaliju dostavila odgovor Sekretarijatu te konvencije.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine na osnovu zahteva iz stava 1. ovog člana traži od nadležnog organa zemlje u koju se izvozi prethodnu saglasnost prema PIC postupku.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine izdaje izvozniku koji je podneo zahtev za sprovođenje PIC

postupka potvrdu da je sproveden PIC postupak i u nju upisuje odgovor iz člana 55. stav 4. ovog zakona.

Izvoznik iz stava 4. ovog člana je dužan da postupa u skladu sa odgovorom nadležnog organa zemlje u koju se izvozi.

Član 57.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine bliže propisuje proceduru i rokove u kojima se sprovedi PIC postupak, kao i sadržaj zahteva za sprovođenje PIC postupka.

Sastavni deo propisa iz stava 1. ovog člana je Spisak hemikalija za PIC postupak.

3. Ostale odredbe koje se odnose na uvoz i izvoz hemikalija

Član 58.

Izvoznik hemikalije sa Spiska hemikalija za postupak prethodnog obaveštenja odnosno hemikalije koja sadrži supstancu sa tog spiska, kao i hemikalije sa Spiska hemikalija za PIC postupak odnosno hemikalija i proizvoda koji sadrže supstancu sa tog spiska, dužan je da ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu dostavi informacije o izvezenim količinama, zemlji u koju je izvezio hemikalije odnosno proizvode i opšte podatke o uvozniku.

Uvoznik hemikalije sa Spiska hemikalija za postupak prethodnog obaveštenja odnosno hemikalije koja sadrži supstancu sa tog spiska kao i hemikalije sa Spiska hemikalija za PIC postupak odnosno hemikalije koja sadrži supstancu sa tog spiska, dužan je da ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu dostavi pored podataka iz člana 42. stav 1. ovog zakona i informaciju o zemlji iz koje je uvezio i opšte podatke o izvozniku.

Uvoznik proizvoda koji sadrži hemikaliju sa Spiska hemikalija za PIC postupak dužan je da ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu dostavi informaciju o uvezenim količinama, zemlji iz koje je uvezio i opšte podatke o izvozniku.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine na osnovu podataka iz st. 1, 2. i 3. ovog člana vodi Evidenciju uvezenih i izvezenih hemikalija odnosno proizvoda po postupku prethodnog obaveštenja i PIC postupku u vidu elektronske baze podataka.

Član 59.

Izvoznik je dužan da dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine informacije koje zahteva nadležni organ zemlje članice Roterdamske konvencije o tranzitu hemikalije sa spiska Roterdamske konvencije preko teritorije te zemlje najkasnije 30 dana pre dana prvog tranzita ili osam dana pre svakog sledećeg tranzita.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine nadležnom organu zemlje članice Rotrdamske konvecije iz stava 1. ovog člana dostavlja informacije o tranzitu hemikalije najkasnije 15 dana pre dana prvog tranzita ili pre svakog sledećeg tranzita.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje spisak zemalja članica Roterdamske konvencije koje zahtevaju informacije o tranzitu hemikalija i sadržaj tih informacija.

Član 60.

Određene opasne hemikalije i proizvodi čije je korišćenje zabranjeno ne smeju se izvoziti.

Pored hemikalija iz stava 1. ovog člana ne smeju se izvoziti ni hemikalije, a naročito pesticidi čija čistoća nije u skladu sa propisanom, kao i hemikalije čiji rok upotrebe ističe šest meseci posle izvoza.

Spisak opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen sadrži naročito naziv opasne hemikalije odnosno proizvoda, brojeve kojima se identifikuje hemikalija odnosno proizvod i tarifni broj opasne hemikalije, odnosno proizvoda.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje Spisak opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen.

Član 60a

Izvoznik plaća taksu za procenu podataka koje dostavlja radi sprovođenja postupka prethodnog obaveštenja i PIC postupka.

Član 61.

-brisan-

Član 62.

Carinski organ proverava da li je sproveden postupak prethodnog obaveštenja, odnosno PIC postupak.

IX. DOZVOLE ZA OBAVLJANJE DELATNOSTI PROMETA I DOZVOLE ZA KORIŠĆENJE NAROČITO OPASNIH HEMIKALIJA

Član 63.

Stavljanje u promet određenih opasnih hemikalija (u daljem tekstu: naročito opasne hemikalije) mogu da obavljaju samo pravna lica ili preduzetnici koji imaju dozvolu za obavljanje delatnosti prometa tih hemikalija.

Dozvola za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija izdaje se pravnom licu ili preduzetniku koji je obezbedio takvo skladištenje i čuvanje naročito opasnih hemikalija da one ne mogu biti dostupne licima koja ih mogu koristiti u nedozvoljene svrhe i koji je utvrdio preventivne mere za bezbedno čuvanje i skladištenje naročito opasnih hemikalija.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje naročito opasne hemikalije za koje se izdaje dozvola, kao i naročito opasne hemikalije za koje nije potrebna dozvola.

Član 64.

Fizička lica koja koriste naročito opasne hemikalije dužna su da imaju dozvolu za korišćenje tih hemikalija.

Dozvola za korišćenje naročito opasnih hemikalija izdaje se fizičkom licu koje ih koristi u umetničke, naučne i druge specifične svrhe, ako se umesto tih hemikalija ne mogu koristiti druge alternativne hemikalije, ako ih bezbedno koristi i čuva, kao i ako nije osuđivano na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest meseci.

Član 65.

Zahtev za izdavanje dozvole iz člana 63. stav 1. i člana 64. stav 1. ovog zakona naročito sadrži ime i adresu podnosioca zahteva, podatke o naročito opasnim hemikalijama i svrhu za koju se dozvola traži.

Uz zahtev za izdavanje dozvole za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija prilaže se dokaz da je obezbeđeno odgovarajuće skladište i da su utvrđene preventivne mere za bezbedno čuvanje i skladištenje naročito opasnih hemikalija.

Uz zahtev za izdavanje dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija prilaže se obrazloženje za način korišćenja naročito opasne hemikalije, način čuvanja tih hemikalija, kao i dokaz da fizičko lice nije osuđivano na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest meseci.

Preventivne mere iz stava 2. ovog člana odnose se naročito na bezbedno čuvanje odnosno skladištenje naročito opasnih hemikalija, bezbednosne procedure, kao i na način sprovođenja interne kontrole bezbednosnih procedura i rukovanja naročito opasnim hemikalijama.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje:

- 1) obrazac zahteva i obrazac dozvole za obavljanje delatnosti prometa odnosno dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija;
- 2) uputstvo o utvrđivanju preventivnih mera za bezbedno čuvanje, skladištenje odnosno korišćenje naročito opasnih hemikalija.

Član 66.

U postupku izdavanja dozvole za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija vrši se procena da li je u dozvoli potrebno upisati i uslove za bezbedno čuvanje i skladištenje tih hemikalija.

U postupku izdavanja dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija vrši se procena da li je u dozvoli potrebno upisati i uslove za bezbedno čuvanje i korišćenje tih hemikalija.

U postupku izdavanja dozvole iz st 1. i 2. ovog člana određuje se i rok važenja dozvole koji ne može biti duži od pet godina.

Član 67.

Dozvolu za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija uvozniku, proizvođaču odnosno daljem korisniku izdaje ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine.

Dozvolu za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija distributeru koji nije uvoznik, proizvođač odnosno dalji korisnik, kao i dozvolu za korišćenje naročito opasnih hemikalija izdaje nadležan organ jedinice lokalne samouprave.

U dozvolu iz člana 63. stav 1. i člana 64. stav 1. ovog zakona naročito se upisuje naziv imaoca dozvole, svrha za koju se dozvola izdaje, rok važenja dozvole, kao i uslovi za bezbedno čuvanje i skladištenje odnosno bezbedno čuvanje i korišćenje utvrđeni u postupku izdavanja dozvole.

Nadležan organ jedinice lokalne samouprave dostavlja jednom godišnje izveštaj o izdatim dozvolama iz stava 2. ovog člana ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine, a najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Na rešenje iz st. 1, 2. i 3. ovog člana može se izjaviti žalba Vladi.

Rešenje po žalbi iz stava 5. ovog člana je konačno i protiv njega može se pokrenuti upravni spor.

Uvoznik, proizvođač, odnosno dalji korisnik ili distributer koji nije uvoznik, proizvođač, odnosno dalji korisnik plaća taksu za izdavanje dozvole za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija, a fizičko lice plaća taksu za izdavanje dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija.

Član 68.

Rok važenja dozvole iz člana 66. stav 3. ovog zakona može se produžiti na zahtev imaoca dozvole.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine ili organ jedinice lokalne samouprave vrši procenu zahteva za produženje dozvole i produžuje dozvolu ako su i dalje ispunjeni uslovi za izdavanje dozvole.

Na rešenje iz stava 2. ovog člana može se izjaviti žalba Vladi.

Rešenje po žalbi iz stava 3. ovog člana je konačno i protiv njega može se pokrenuti upravni spor.

Uvoznik, proizvođač, odnosno dalji korisnik ili distributer koji nije uvoznik, proizvođač, odnosno dalji korisnik plaća taksu za produženje dozvole za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija, a fizičko lice plaća taksu za produženje dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija.

Član 69.

Imalac dozvole dužan je da se pridržava preventivnih mera iz člana 63. stav 2. ovog zakona i uslova za bezbedno čuvanje i skladištenje odnosno uslova za bezbedno čuvanje i korišćenje naročito opasne hemikalije iz člana 67. stav 3. ovog zakona kao i da dostavi odmah po saznanju sve izmene podataka koje je dostavio u postupku izdavanja dozvole.

Član 70.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine odnosno organ jedinice lokalne samouprave oduzeće dozvolu iz člana 63. stav 1. i člana 64. stav 1. ovog zakona ako su u postupku izdavanja dozvole dostavljeni netačni podaci i ako više nisu ispunjeni uslovi iz dozvole.

Na rešenje iz stava 1. ovog člana može se izjaviti žalba Vladi.

Rešenje po žalbi iz stava 2. ovog člana je konačno i protiv njega može se pokrenuti upravni spor.

Član 71.

Naučnoistraživačkim organizacijama, licima koja obavljaju kulturnu delatnost, organima državne uprave, javnim agencijama i organima jedinica lokalne samouprave kojima su naročito opasne hemikalije neophodne za obavljanje poslova, kao i pravnim i fizičkim licima koja imaju dozvolu za proizvodnju odnosno promet lekova u skladu sa zakonom kojim se uređuju lekovi, nije potrebna dozvola za obavljanja delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija.

Član 72.

Imalac dozvole za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija može da vrši promet naročito opasnih hemikalija pravnim licima odnosno preduzetnicima koji ih koriste u industrijske ili profesionalne svrhe, kao i drugim imaocima dozvole za obavljanje delatnosti prometa ili dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija.

Imalac dozvole za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija dužan je da pored evidencije iz člana 19. ovog zakona vodi i evidenciju o potrošačima kojima je prodata ili ustupljena bez naknade naročito opasna hemikalija.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje način vođenja evidencije o prometu naročito opasne hemikalije.

X. DETERGENTI

Član 73.

Proizvođač detergenta stavlja detergent u promet ako surfaktant sadržan u tom detergentu ispunjava kriterijume potpune aerobne biorazgradljivosti i ako hemikalije i surfaktanti sadržani u detergentu ispunjavaju druge uslove propisane ovim zakonom.

Proizvođač detergenta iz stava 1. ovog člana je pravno lice ili preduzetnik koji stavlja detergent ili surfaktant u promet, a koji iste proizvodi, uvozi ili koji menja karakteristike detergenta i pakuje odnosno menja obeležavanje detergenta.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, detergent koji sadrži surfaktant koji ne ispunjava kriterijume potpune aerobne biorazgradljivosti može da se stavi u promet ako je ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine izdalo odobrenje za korišćenje tog surfaktanta u detergentu (u daljem tekstu: odobrenje) ili je donet akt kojim se odobrava korišćenje surfaktanta u detergentu u EU.

Proizvođač detergenta iz stava 3. ovog člana dužan je da ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine dostavi overenu kopiju akta kojim se odobrava korišćenje surfaktanta u detergentu u EU.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje kriterijume i metode ispitivanja biorazgradljivosti surfaktanta.

Član 74.

Proizvođač detergenta iz člana 73. stav 3. ovog zakona podnosi zahtev ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine za dobijanje odobrenja pre stavljanja detergenta sa tim surfaktantom u promet.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana dostavlja se i tehnički dosije o surfaktantu koji naročito sadrži identitet surfaktanta, rezultate ispitivanja biorazgradljivosti surfaktanta, informacije o surfaktantu i metabolitima biorazgradnje, podatke o količini surfaktanta u detergentu koji je stavljen u promet, predviđen način korišćenja detergenta, kao i predlog procene rizika koji predstavlja surfaktant.

Tehnički dosije iz stava 2. ovog člana dostavlja se na srpskom jeziku, a može se dostaviti i na engleskom jeziku kao jednom od jezika u službenoj upotrebi u EU.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine bliže propisuje sadržinu tehničkog dosijea o surfaktantu.

Član 75.

Ako je to potrebno za procenu rizika koji predstavlja surfaktant, ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine može u roku od 90 dana od dana podnošenja zahteva iz člana 74. stav 1. ovog zakona da zahteva da se dostave dodatne informacije.

Ukoliko podnosilac zahteva ne postupi u skladu sa zahtevom iz stava 1. ovog člana, ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine zaključkom zahtev odbacuje kao nepotpun.

Na zaključak iz stava 2. ovog člana može se izjaviti žalba Vladi.

Rešenje po žalbi iz stava 3. ovog člana je konačno i protiv njega može se pokrenuti upravni spor.

Član 76.

Na osnovu tehničkog dosijea iz člana 74. stav 2. ovog zakona ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine utvrđuje da li:

- 1) surfaktant koji je sadržan u detergentu ispunjava kriterijume primarne biorazgradljivosti;
- 2) se detergent sa tim surfaktantom koristi za industrijske ili profesionalne svrhe;
- 3) se detergent koristi na takav način da se surfaktant malo ispušta u životnu sredinu;
- 4) je rizik koji taj surfaktant predstavlja po zdravlje ljudi i životnu sredinu mali uzimajući u obzir količinu surfaktanta u detergentu koji je stavljen u promet i način korišćenja tog detergenta, a poredeći taj rizik sa socio-ekonomskom koristi pri upotrebi tog detergenta i imajući u vidu korist od njegove upotrebe za bezbednost hrane i sprovođenje higijene.

Proizvođač detergenta plaća taksu za procenu tehničkog dosijea o surfaktantu.

Član 77.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine u roku od 12 meseci od dana podnošenja potpunog tehničkog dosijea o surfaktantu izdaje odobrenje ako su ispunjeni uslovi iz člana 76. ovog zakona.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine u odobrenju može da odredi uslove za stavljanje u promet i korišćenje surfaktanta kao sastojka detergenta.

Imalac odobrenja dužan je da se pridržava uslova za stavljanje u promet i korišćenje surfaktanta kao sastojka

detergenta.

Na rešenje iz st. 1. i 2. ovog člana može se izjaviti žalba Vladi.

Rešenje po žalbi iz stava 4. ovog člana je konačno i protiv njega može se pokrenuti upravni spor.

Član 78.

malac odobrenja je dužan da dostavi tehnički dosije o surfaktantu ažuriran novim informacijama o količini surfaktanta u detergentu koji je stavljen u promet, odnosno o novom načinu korišćenja tog detergenta na zahtev ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine.

Ako ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine na osnovu informacija iz stava 1. ovog člana proceni da surfaktant ne ispunjava uslove iz člana 76. ovog zakona može da donese:

- 1) novo odobrenje u kome se određuju uslovi za korišćenje tog surfaktanta;
- 2) rešenje o prestanku važenja odobrenja i u tom rešenju da odredi rok u kom se taj surfaktant odnosno detergent koji ga sadrži mora da povuče sa tržišta.

Na rešenja iz stava 2. ovog člana može se izjaviti žalba Vladi.

Rešenje po žalbi iz stava 3. ovog člana je konačno i protiv njega može se pokrenuti upravni spor.

Član 79.

Lista surfaktanata za koje je izdato odobrenje ili donet akt kojim se odobrava korišćenje surfaktanta u detergentu u EU, kao i Lista surfaktanata za koje je odbijen zahtev za odobrenje i surfaktanata koji su zabranjeni u EU objavljuju se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Član 80.

Laboratorija koja utvrđuje biorazgradljivost surfaktanta mora da bude akreditovana za odgovarajuću metodu ispitivanja ili da je njen rad usklađen sa principima dobre laboratorijske prakse.

Član 81.

Proizvođač detergenta dužan je da čuva rezultate ispitivanja kojima se potvrđuje da je ispunjen kriterijum potpune aerobne biorazgradljivosti surfaktanata i da ih dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine na njegov zahtev.

Pored obaveza u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na klasifikaciju, pakovanje i obeležavanje, proizvođač detergenta je dužan da detergent obeleži i u skladu sa propisom o obeležavanju detergenta donetim na osnovu ovog zakona.

Proizvođač detergenta koji je namenjen opštoj upotrebi dužan je da sačini List o sastavu detergenta i da ga čuva pet godina, kao i da određene podatke sadržane u tom listu učini dostupnim javnosti na svojoj internet stranici.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine propisuje specifičan način obeležavanja detergenata, sadržaj Liste o sastavu detergenta, kao i podatke iz tog lista koje treba učiniti dostupnim javnosti.

Xa TAKSE

Član 81a

Visinu takse, obveznike plaćanja, kao i način plaćanja takse iz člana 30. stav 5, člana 47a, člana 60a, člana 67. stav 7, člana 68. stav 5. i člana 76. stav 2. ovog zakona utvrđuje Vlada na predlog ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine.

Prihod od taksi propisanih ovim zakonom pripada budžetu Republike Srbije.

Član 81a

-brisan-

XI. SISTEMATSKO PRAĆENJE HEMIKALIJA

Član 82.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine izrađuje i sprovodi projekte za praćenje stavljanja u promet i korišćenja hemikalija, praćenje njihovih metabolita i putanje hemikalija u životnoj sredini i živim organizmima radi praćenja rizika koje hemikalije predstavljaju po zdravlje ljudi i životnu sredinu odnosno kontrole načina

korišćenja supstanci koje izazivaju zabrinutost i sprovođenja ograničenja i zabrana proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalija.

Za sprovođenje projekata iz stava 1. ovog člana ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine može da angažuje naučnoistraživačke organizacije.

Član 83.

Centar za kontrolu trovanja dostavlja ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine podatke prikupljene u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine podatke iz stava 1. ovog člana može da koristi samo za kontrolu rizika koji pojedine hemikalije predstavljaju po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine dostavlja Centru za kontrolu trovanja informacije o hemikalijama i svojstvima hemikalija sa kojima raspolaže, a koje su neophodne za njegov rad.

Informacije iz stava 3. ovog člana Centar za kontrolu trovanja može u hitnim slučajevima da dobije i od lica koje stavlja u promet hemikalije.

Dobijene informacije Centar za kontrolu trovanja i drugi zdravstveni radnici, odnosno zdravstveni saradnici mogu da koriste samo u medicinske svrhe odnosno radi preventivnih i mera lečenja, naročito u hitnim slučajevima i ne mogu da se koriste u druge svrhe.

XII. DOSTUPNOST PODATAKA

Član 84.

Javnosti su dostupni podaci koji se dostavljaju ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine u postupku upisa hemikalije u Registar hemikalija kao i drugi podaci sa kojima ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine raspolaže, a naročito:

- 1) hemijski naziv prema IUPAC nomenklaturi opasne supstance sadržane u hemikaliji;
- 2) trgovačko ime hemikalije;
- 3) klasifikacija i obeležavanje hemikalije;
- 4) podaci o fizičkim i hemijskim svojstvima hemikalije;
- 5) podaci o putanji supstance i njenoj sudbini u životnoj sredini;
- 6) rezultati toksikoloških i ekotoksikoloških ispitivanja hemikalije;
- 7) prag efekta;
- 8) uputstvo za bezbedno rukovanje;
- 9) analitičke metode za identifikaciju opasne supstance u slučaju njenog ispuštanja u životnu sredinu i za određivanje direktne izloženosti ljudi.

Pored podataka iz stava 1. ovog člana, javnosti su dostupni i podaci iz obaveštenja iz člana 53. ovog zakona.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine će smatrati poslovnom tajnom i neće učiniti dostupne javnosti:

- 1) podatke o punom sastavu smeše;
- 2) preciznu namenu i način primene supstance;
- 3) vezu između proizvođača, uvoznika i daljih korisnika u lancu snabdevanja;
- 4) preciznu količinu hemikalija proizvedenih ili stavljenih u promet.

U hitnim slučajevima, kada je to neophodno zbog bezbednosti i zaštite zdravlja ljudi i životne sredine, ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine može da učini dostupnim i podatke iz stava 3. ovog člana.

Član 85.

Lice koje u skladu sa odredbama ovog zakona dostavlja podatke ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine u postupku upisa hemikalije u Registar hemikalija, u postupku izdavanja dozvole za obavljanje delatnosti prometa i dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija i drugim postupcima, kao i podatke koje dostavlja ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine na njegov zahtev, a koji nisu navedeni u članu 84. st. 1. i 2. ovog zakona, može označiti određene podatke kao poverljive.

Svako može podneti zahtev da mu se učine dostupni podaci kojima raspolaže ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine.

Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine neće tražiocu iz stava 2. ovog člana omogućiti pristup podacima koji su označeni kao poverljivi ako proceni da je pristup tim podacima potrebno ograničiti u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje slobodan pristup informacijama od javnog značaja i o tome donosi rešenje.

Pre donošenja rešenja iz stava 3. ovog člana, ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine je dužno da konsultuje lice koje je te podatke označilo kao poverljive.

Zaposleni u ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine, u Centru za kontrolu trovanja, zdravstveni radnici, kao i druga lica kojima su, u obavljanju poslova dostupni poverljivi podaci, dužni su da ih čuvaju i po prestanku obavljanja tih poslova.

Na rešenje iz stava 3. ovog člana može se izjaviti žalba Vladi.

Rešenje po žalbi iz stava 6. ovog člana je konačno i protiv njega može se pokrenuti upravni spor.

XIII. NADZOR

Član 86.

Nadzor nad primenom ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega vrši ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine.

Inspeksijski nadzor vrši ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine preko inspektora za zaštitu životne sredine, ministarstvo nadležno za poslove zdravlja preko sanitarnih inspektora i ministarstvo nadležno za poslove trgovine preko tržišnih inspektora.

Inspektor za zaštitu životne sredine vrši inspeksijski nadzor nad klasifikacijom, pakovanjem, obeležavanjem, i oglašavanjem hemikalija, sadržajem i dostavljanjem bezbednosnog lista, obezbeđenjem savetnika za hemikalije, upisom hemikalija u Registar hemikalija, stavljanjem u promet naročito opasnih hemikalija i detergenata, uvozom i izvozom određenih opasnih hemikalija, kao i nad sprovođenjem odredaba ovog zakona za koje nije nadležan sanitarni, odnosno tržišni inspektor.

Sanitarni inspektor vrši inspeksijski nadzor nad primenom ograničenja i zabrana proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalija i proizvoda namenjenih za opštu upotrebu.

Tržišni inspektor vrši inspeksijski nadzor nad ispunjenošću uslova za držanje opasne hemikalije u prodajnom prostoru i načinom obeležavanja tog prostora.

Inspekcije iz stava 2. ovog člana međusobno sarađuju, odnosno međusobno se obaveštavaju o preduzetim merama, razmenjuju informacije, pružaju neposrednu pomoć i preduzimaju zajedničke mere i aktivnosti značajne za sprovođenje nadzora.

Jedinica lokalne samouprave vrši inspeksijski nadzor nad poslovima koji su joj povereni ovim zakonom.

Član 87.

-brisan-

Član 88.

Ministarstva iz člana 86. stav 2. ovog zakona sporazumom obrazuju, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna uprava, zajedničko telo radi: planiranja, praćenja, usklađivanja i preduzimanja zajedničkih mera i aktivnosti za sprovođenje ovog zakona, međusobne saradnje, uključujući inspeksijski nadzor i obuku nadležnih inspekcija, u skladu sa ovim zakonom.

Sporazumom iz stava 1. ovog člana uređuju se i pitanja planiranja i programiranja mera i aktivnosti u vršenju nadzora nad sprovođenjem ovog zakona.

Član 89.

Inspektori za zaštitu životne sredine i sanitarni inspektori (u daljem tekstu: inspektori) mogu da vrše uzorkovanje i preliminarnu kontrolu sadržaja hemikalije i proizvoda radi utvrđivanja da li su ispunjeni uslovi za stavljanje u promet odnosno za korišćenje hemikalije i proizvoda.

Prilikom uzimanja uzoraka pravno odnosno fizičko lice ili preduzetnik dužan je da nadležnom inspektorstu stavi besplatno na raspolaganje potrebne količine uzoraka radi ispitivanja.

Troškove uzorkovanja i ispitivanja hemikalije i proizvoda snosi pravno ili fizičko lice ili preduzetnik od kog je uzorak uzet, ako se u konačnom postupku utvrdi da ne odgovara propisanim svojstvima. Ako uzorak odgovara

propisanim svojstvima troškovi uzorkovanja i ispitivanja hemikalije i proizvoda padaju na teret sredstava predviđenih budžetom Republike Srbije.

Član 90.

U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo i dužnost da utvrđuje:

- 1) da li je hemikalija i određen proizvod koji se stavlja u promet klasifikovan, obeležen i pakovan u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega;
- 2) da li je oglašavanje opasne hemikalije i određene smeše koja nije opasna ali sadrži bar jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna u skladu sa ovim zakonom;
- 3) da li se vodi propisana evidencija i prikupljaju propisani podaci o hemikaliji, kao i da li se evidencija i podaci čuvaju u propisanom roku;
- 4) da li su ispunjene propisane obaveze u vezi sa sadržajem, ažuriranjem i dostavljanjem bezbednosnog lista;
- 5) da li se za proizvod koji sadrži supstancu propisanih karakteristika i koncentracija dostavljaju informacije koje su dovoljne za bezbednu upotrebu tog proizvoda, a naročito ime te supstance;
- 6) da li je za upotrebu alternativnog hemijskog naziva supstance izdato odobrenje i da li se taj naziv upotrebljava u skladu sa odobrenjem;
- 7) da li se opasne hemikalije skladište tako da ne ugrožavaju život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, odnosno da li se sa ostacima tih hemikalija i praznom ambalažom postupa u skladu sa propisom kojim se uređuje upravljanje otpadom;
- 8) da li se opasne hemikalije drže u prodajnom prostoru pod propisanim uslovima i taj prostor obeležava na propisan način;
- 9) da li je snabdevač obezbedio savetnika za hemikalije i da li taj savetnik ima propisanu stručnu spremu i dokaz o položenom ispitu;
- 10) da li je hemikalija za koju je propisana obaveza upisa u Registar hemikalija prijavljena u propisanom roku, odnosno da li su svake naredne godine u određenom roku dostavljani propisani podaci i da li su dostavljeni podaci tačni ;
- 11) da li se za supstancu koja izaziva zabrinutost primenjuju mere upisane u rešenje o upisu hemikalije u Registar hemikalija;
- 12) da li se postupa u skladu sa zabranama i ograničenjima;
- 13) da li se pre izvoza dostavljaju propisane informacije za postupak prethodnog obaveštenja i da li se te informacije dostavljaju u propisanom roku;
- 14) da li se podnosi zahtev za sprovođenje PIC postupka;
- 15) da li stavljanje u promet ili korišćenje naročito opasnih hemikalija obavlja lice koje za to ima dozvolu;
- 16) da li je lice koje ima dozvolu za obavljanje delatnosti prometa ili dozvolu za korišćenje naročito opasnih hemikalija obezbedilo odgovarajuće skladište, kao i da li se pridržava propisanih preventivnih mera i uslova;
- 17) da li se postupa u skladu sa propisanim obavezama o detergentu;
- 18) da li se sprovode druge mere i uslovi propisani ovim zakonom.

Član 91.

U vršenju poslova iz člana 90. ovog zakona, inspektor je ovlašćen i dužan da:

- 1) naredi da se hemikalija i određeni proizvod koji se stavlja u promet klasifikuje, obeleži i pakuje u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega;
- 2) zabrani da se stavi u promet hemikalija i određeni proizvod klasifikovan, obeležen i pakovan suprotno odredbama ovog zakona i propisima donetim na osnovu njega;
- 2a) naredi ili organizuje da se povuče iz prometa hemikalija i određeni proizvod klasifikovan, obeležen i pakovan suprotno odredbama ovog zakona i propisima donetim na osnovu njega i naredi ili organizuje da se upozore potrošači i dalji korisnici na opasnosti koje hemikalija i određeni proizvod predstavljaju;
- 3) naredi da se oglašavanje opasne hemikalije i određene smeše koja nije opasna, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna vrši u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega;

- 4) zabrani da se oglašavanje opasne hemikalije i određene smeše koja nije opasna, ali sadrži bar jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna vrši suprotno odredbama ovog zakona i propisima donetim na osnovu njega;
- 5) naredi da se vodi propisana evidencija i prikupljaju propisani podaci o hemikaliji, kao i da se evidencija i podaci čuvaju u propisanom roku;
- 6) naredi da se ispune propisane obaveze u vezi sa sadržajem, ažuriranjem i dostavljanjem bezbednosnog lista;
- 7) zabrani stavljanje u promet opasne hemikalije, hemikalije koja sadrži supstancu identifikovanu kao PBT ili vPvB, kao i druge hemikalije koja ima svojstva iz člana 43. stav 3. ovog zakona, ako nisu ispunjene propisane obaveze u vezi sa sadržajem, ažuriranjem i dostavljanjem bezbednosnog lista;
- 8) naredi da se za proizvod koji sadrži supstancu propisanih karakteristika i koncentracija dostavljaju informacije koje su dovoljne za bezbednu upotrebu tog proizvoda, a naročito ime te supstance;
- 9) zabrani upotrebu alternativnog hemijskog naziva supstance ako nije izdato odobrenje ili naredi da se taj naziv upotrebljava u skladu sa odobrenjem;
- 10) naredi da se opasne hemikalije skladište tako da ne ugrožavaju život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, odnosno naredi da se sa ostacima tih hemikalija i praznom ambalažom postupa u skladu sa propisom kojim se uređuje upravljanje otpadom;
- 11) zabrani da se opasne hemikalije skladište tako da ugrožavaju život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, odnosno da se sa ostacima tih hemikalija i praznom ambalažom postupa na nebezbedan način suprotno propisu kojim se uređuje upravljanje otpadom;
- 12) naredi da se određena opasna hemikalija koja se stavlja u promet kao proizvod namenjen za opštu upotrebu prodaje u skladu sa propisanim uslovima;
- 13) zabrani prodaju određene opasne hemikalije koja se stavlja u promet kao proizvod namenjen za opštu upotrebu, suprotno propisanim uslovima;
- 14) naredi snabdevaču da obezbedi savetnika za hemikalije koji ima propisanu stručnu spremu i dokaz o položenom ispitu;
- 15) zabrani rad snabdevaču dok ne obezbedi savetnika za hemikalije sa propisanom stručnom spremom i dokazom o položenom ispitu;
- 16) naredi da se hemikalija za koju je propisana obaveza upisa u Registar hemikalija prijavi u određenom roku, odnosno da se svake naredne godine u propisanom roku dostave propisani podaci;
- 17) naredi da se za supstance koje izazivaju zabrinutost primenjuju mere upisane u rešenje o upisu hemikalije u Registar hemikalija;
- 18) zabrani korišćenje supstance koja izaziva zabrinutost dok se ne primene mere upisane u rešenje o upisu hemikalije u Registar hemikalija;
- 19) naredi da se postupa u skladu sa ograničenjima i zabranama;
- 20) zabrani proizvodnju, stavljanje u promet i korišćenje supstance, smeše i proizvoda ako se sa njima postupa suprotno ograničenjima i zabranama;
- 21) naredi da se povuče iz prometa supstanca, smeša i proizvod ako se ne postupa u skladu sa ograničenjima i zabranama;
- 21a) naredi, koordinira ili po potrebi, organizuje sa proizvođačima, uvoznicima, distributerima i nadležnim organima opozivanje supstance, smeše i proizvoda ako se ne postupa u skladu sa ograničenjima i zabranama, uključujući i prinudno sprovođenje mere opozivanja supstance, smeše i proizvoda, kao i njihovo uništavanje na odgovarajući način od strane i na teret proizvođača, uvoznika, odnosno distributera;
- 22) naredi da se supstanca, smeša i proizvod sa kojima se nije postupalo u skladu sa ograničenjima i zabranama vrati u zemlju porekla ili da se sa njima postupa u skladu sa propisom kojim se uređuje upravljanje otpadom;
- 23) naredi da se pre izvoza dostave propisane informacije za postupak prethodnog obaveštenja i da se te informacije dostave u propisanom roku;
- 24) naredi da se podnese zahtev za sprovođenje PIC postupka;
- 24a) naredi snabdevaču da pribavi od nadležnog organa dozvolu za obavljanje delatnosti prometa ili korišćenja naročito opasnih hemikalija;
- 25) zabrani da stavljanje u promet ili korišćenje naročito opasnih hemikalija obavlja lice koje za to nema

dozvolu;

26) naredi da se za naročito opasne hemikalije obezbedi odgovarajuće skladište i da se primenjuju propisane preventivne mere i uslovi;

27) naredi da se postupa u skladu sa propisanim obavezama o detergentu;

28) zabrani stavljanje u promet detergenta ako se ne postupa u skladu sa propisanim obavezama o detergentu;

29) naredi izvršenje drugih propisanih obaveza u određenom roku, u skladu sa zakonom.

Član 92.

Mere koje pri vršenju inspeksijskog nadzora naredi inspektor određuju se rešenjem.

U slučaju preduzimanja izuzetno hitnih mera radi otklanjanja neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi i životnu sredinu inspektor može rešenje iz člana 91. ovog zakona doneti i usmeno i narediti njegovo izvršenje bez odlaganja.

Inspektor je dužan da usmeno rešenje iz stava 2. ovog člana donese i u pismenom obliku najkasnije u roku od osam dana od dana donošenja usmenog rešenja.

Član 93.

Protiv rešenja inspektora za zaštitu životne sredine dopuštena je žalba ministru.

Protiv rešenja sanitarnog inspektora dopuštena je žalba ministru nadležnom za poslove zdravlja.

Protiv rešenja tržišnih inspektora dopuštena je žalba ministru nadležnom za poslove trgovine.

Žalba iz st. 1-3. ovog člana podnosi se u roku od 15 dana od dana prijema rešenja.

Žalba na rešenje inspektora ne odlaže njegovo izvršenje.

Rešenje po žalbi iz st. 1, 2. i 3. ovog člana je konačno i protiv njega može se pokrenuti upravni spor.

Član 94.

Svako pravno i fizičko lice i preduzetnik dužno je da inspektoru omogući vršenje inspeksijskog nadzora, da mu bez odlaganja stavi na uvid i raspolaganje potrebnu dokumentaciju i druge dokaze i izjasni se o činjenicama koje su od značaja za vršenje nadzora.

Član 95.

Ako inspektor u vršenju nadzora nađe da su povređeni drugi zakoni i propisi čija povreda može imati uticaja na život i zdravlje ljudi, životnu sredinu i bezbednost na radu, dužan je da o tome odmah obavesti nadležni organ i zajedno sa njim izvrši nadzor i preduzme odgovarajuće mere.

Član 96.

Inspektor ima službenu legitimaciju, oznaku i odgovarajuću opremu.

XIV KAZNE NE ODREDBE

1. Privredni prestupi

Član 97.

Novčanom kaznom od 1.500.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice ako:

1) hemikaliju i određeni proizvod koji stavlja u promet ne klasifikuje, odnosno ne obeležava i pakuje u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega (član 9. stav 1);

2) u svrhu klasifikacije hemikalije sprovodi ispitivanja na primatima (član 14. stav 2);

3) stavlja u promet opasnu hemikaliju i određenu smešu koja nije opasna, ali sadrži bar jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna, a u oglasnoj poruci ne istakne njena opasna svojstva i oglašava je na takav način da se njeni korisnici dovode u zabludu o opasnim svojstvima hemikalije (član 17. stav 1);

4) stavlja opasnu hemikaliju u promet, kao i hemikaliju koja sadrži supstance identifikovane kao PBT ili vPvB i druge hemikalije koje imaju svojstva iz člana 43. stav 3. ovog zakona, a ne dostavi bez naknade, u štampanoj ili elektronskoj formi bezbednosni list (safety data sheet) na srpskom jeziku svakom drugom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdevanja (član 20. stav 1);

- 5) ne dostavi bezbednosni list uvozniku (član 20. stav 2);
- 6) bezbednosni list ne sadrži podatke iz člana 20. stav 3. ovog zakona;
- 7) informacije navedene u bezbednosnom listu ne odgovaraju informacijama iz izveštaja o bezbednosti hemikalije, a scenario izloženosti ne bude naveden u aneksu bezbednosnog lista, a sačinjeni su izveštaj o bezbednosti hemikalije i scenario izloženosti (član 20. stav 4);
- 8) ne vrši izmene i dopune sadržaja bezbednosnog lista u skladu sa novim saznanjima o hemikaliji, a naročito o saznanjima koja mogu uticati na mere za smanjenje i kontrolu rizika odnosno opasnosti hemikalije, kao i o ograničenjima i zabranama proizvodnje, stavljanja u promet ili korišćenja hemikalije (član 23. stav 1);
- 9) nije dostavio svakom drugom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdevanja kome je hemikalija isporučena u prethodnih 12 meseci izmenjen i dopunjen bezbednosni list (član 23. stav 2);
- 10) ne dostavi svakom drugom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdevanja informacije dovoljne za bezbednu upotrebu proizvoda koji sadrži supstancu koja ima propisane karakteristike i koncentracije (član 27. stav 1);
- 11) bez odobrenja ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine u bezbednosnom listu ili prilikom obeležavanja na ambalaži opasne supstance sadržane u smeši upotrebi alternativni hemijski naziv za tu supstancu ili to ne uradi u skladu sa odobrenjem (član 30. stav 1. i član 31. st. 2. i 5);
- 12) ne skladišti opasne hemikalije na takav način da ne ugrožava život i zdravlje ljudi i životnu sredinu (član 32. stav 1);
- 13) ne sakuplja, skladišti i bezbedno odlaže ostatke opasnih hemikalija i praznu ambalažu u skladu sa propisima kojima se uređuje upravljanje otpadom (član 32. stav 2);
- 14) ne obezbedi savetnika za hemikalije i ako taj savetnik nema propisanu stručnu spremu i dokaz o položenom ispitu (član 34. stav 1. i član 35. stav 1);
- 15) ne podnese u određenom roku prijavu za upis hemikalija u Registar hemikalija za hemikaliju za koju je propisana obaveza upisa u taj registar ili u prijavi za upis hemikalija u taj registar navede netačne podatke (član 40. stav 1);
- 16) za hemikaliju koja je upisana u Registar hemikalija ne dostavi u propisanom roku podatke o količinama stavljenim u promet i druge izmene podataka u dostavljenim dosijeima o hemikalijama ili dostavi netačne podatke (član 42. stav 1);
- 17) za supstancu koja izaziva zabrinutost odnosno smešu koja sadrži tu supstancu ne dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine prijavu i dosije o hemikaliji radi upisa u Registar hemikalija (član 45);
- 18) se ne pridržava mera za smanjenje rizika i načina sistematskog praćenja korišćenja supstance koja izaziva zabrinutost iz rešenja o upisu hemikalije u Registar hemikalija (član 47. stav 2);
- 19) se ne pridržava ograničenja i zabrana propisanih ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega (član 50);
- 20) izveze određene opasne hemikalije i proizvode čije je korišćenje zabranjeno (član 60. stav 1);
- 21) stavlja u promet naročito opasne hemikalije ako nema dozvolu za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija (član 63. stav 1);
- 22) se ne pridržava preventivnih mera iz člana 63. stav 2. ovog zakona i uslova za bezbedno čuvanje i skladištenje, kao i ako ne dostavi odmah po saznanju sve izmene podataka koje je dostavio u postupku izdavanja dozvole (član 69);
- 23) vrši promet naročito opasnih hemikalija pravnim licima odnosno preduzetnicima koji ih ne koriste u industrijske ili profesionalne svrhe kao i drugim licima koja nemaju dozvolu za obavljanje delatnosti prometa ili dozvolu za korišćenje naročito opasnih hemikalija (član 72. stav 1);
- 24) stavlja u promet detergent koji sadrži surfaktant koji ne ispunjava kriterijume potpune aerobne biorazgradljivosti, a nema odobrenje za korišćenje tog surfaktanta u detergentu koje je izdalo ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine, odnosno nema akt kojim se u EU odobrava korišćenje surfaktanta u detergentu (član 73. stav 3);
- 25) ako se ne pridržava uslova iz odobrenja za stavljanje u promet i korišćenje surfaktanta kao sastojka detergenta (član 77. stav 3);
- 26) ne povuče sa tržišta surfaktant odnosno detergent koji ga sadrži u roku utvrđenom u rešenju ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine (član 78. stav 2).

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana može se izreći novčana kazna u srazmeri sa visinom učinjene štete, neizvršene obaveze ili vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet privrednog prestupa, a najviše do dvadesetostrukog iznosa učinjene štete, neizvršene obaveze ili vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet privrednog prestupa.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 100.000 do 200.000 dinara.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana pravnom licu može se uz izrečenu kaznu izreći zaštitna mera zabrane obavljanja određene privredne delatnosti do 10 godina.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana odgovornom licu u pravnom licu se uz izrečenu kaznu može izreći zaštitna mera zabrane obavljanja određenih poslova do 10 godina.

2. Prekršaji

Član 98.

Novčanom kaznom od 500.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) ne vodi evidenciju i ne prikuplja podatke u skladu sa članom 19. st. 1. i 2. ovog zakona i te podatke ne čuva najmanje 10 godina posle poslednje proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalija ili ih ne dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine na njegov zahtev (član 19);

2) bezbednosni list ne dostavi svakom drugom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdevanja na njihov zahtev ako oni nabavljaju smešu iz člana 21. ovog zakona;

3) nije na zahtev daljeg korisnika ili distributera dostavio bezbednosni list za opasnu hemikaliju namenjenu opštoj upotrebi (član 22);

4) izmenjen i dopunjen bezbednosni list ne sadrži napomenu „Revidiran“ i datum kada su izvršene izmene, odnosno dopune (član 23. stav 3);

5) na zahtev potrošača ne dostavi bez naknade informacije o supstanci iz člana 27. stav 1. ovog zakona (član 27. stav 2);

6) ne razmenjuje sa proizvođačima, uvoznicima, distributerima i daljim korisnicima nova saznanja o opasnim svojstvima hemikalije, kao i druge informacije koje su u vezi sa podacima iz bezbednosnog lista, a odnose se na određene načine upotrebe te hemikalije (član 29);

7) određenu opasnu hemikaliju ne drži odvojeno od ostale robe tako da ne dolazi u dodir sa drugom robom i bude van domašaja dece, kao i ako potrošača dovodi u zabludu o njenoj nameni (član 33. stav 1);

8) pre izvoza hemikalije i proizvoda iz člana 53. stav 1. ovog zakona ne podnese zahtev ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine za sprovođenje postupka prethodnog obaveštenja ili ako uz zahtev nije dostavio informaciju koja sadrži propisane podatke (član 53. stav 2);

9) ne podnese zahtev ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine za sprovođenje PIC postupaka za propisane hemikalije ili ne postupi u skladu sa odgovorom zemlje u koju se izvozi (član 56. st. 1. i 5);

10) ne dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine za propisane hemikalije i proizvode u propisanom roku informacije o izvezenim količinama, zemlji u koju su izvezene hemikalije odnosno proizvodi i opšte podatke o uvozniku (član 58. stav 1);

11) ne dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine za propisane hemikalije u propisanom roku pored podataka iz člana 42. stav 1. ovog zakona i informacije o zemlji iz koje je uvezio i opšte podatke o izvozniku (član 58. stav 2);

12) ne dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine za proizvod koji sadrži hemikaliju sa Spiska hemikalija za PIC postupak u propisanom roku informacije o uvezenim količinama, zemlji iz koje je uvezio i opšte podatke o izvozniku (član 58. stav 3);

13) ako ne dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine informacije koje zahteva nadležni organ zemlje članice Roterdamske konvencije o tranzitu hemikalije preko teritorije te zemlje u propisanom roku (član 59. stav 1);

14) ne vodi pored evidencije iz člana 19. ovog zakona i evidenciju o potrošačima kojima je prodana odnosno ustupljena bez naknade naročito opasna hemikalija (član 72. stav 2);

15) ne čuva rezultate ispitivanja kojima se potvrđuje da je ispunjen kriterijum potpune aerobne biorazgradljivosti surfaktanta ili ih ne dostavi ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine na njen zahtev (član 81. stav 1);

16) detergent ne obeleži u skladu sa odredbama ovog zakona i u skladu sa propisom o obeležavanju detergenta donetim na osnovu ovog zakona (član 81. stav 2);

17) ne sačini List o sastavu detergenta ili taj list ne čuva pet godina ili određene podatke sadržane u tom listu ne učini dostupnim javnosti na svojoj internet stranici (član 81. stav 3);

18) ne postupi po rešenju inspektora, odnosno ne omogući inspektorima obavljanje inspeksijskog nadzora (čl. 91. i 94).

Za prekršaje iz stava 1. ovog člana može se izreći novčana kazna u srazmeri sa visinom pričinjene štete ili neizvršene obaveze, vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet prekršaja, a najviše do dvadesetostrukog iznosa tih vrednosti.

Za prekršaj stava 1. ovog člana pravnom licu može se uz izrečenu kaznu izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određene delatnosti do tri godine.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 25.000 do 50.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovornom licu u pravnom licu može se uz izrečenu kaznu izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određenih poslova u trajanju do jedne godine.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana može se preduzetniku uz izrečenu kaznu izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određene delatnosti u trajanju do tri godine.

Član 99.

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine ako:

1) u postupku prethodnog obaveštenja ne dostavi nadležnom organu zemlje u koju se izvozi obaveštenje o izvozu hemikalije sa Spiska hemikalija za postupak prethodnog obaveštenja odnosno hemikalije koja sadrži supstancu sa ovog spiska u takvoj koncentraciji da prema ovom zakonu mora da se obeleži kao opasna kao i obaveštenje o izvozu proizvoda koji sadrži hemikaliju sa Spiska hemikalija za PIC postupak (član 53. stav 1);

2) nakon dobijanja obaveštenja o izvozu od nadležnog organa zemlje iz koje se uvozi ne informiše taj organ da je primio obaveštenje (član 54);

3) ne dostavi Sekretarijatu Roterdamske konvencije odgovor u vezi sa uvozom svake hemikalije sa spiska Roterdamske konvencije (član 55. stav 2);

4) nadležnom organu zemlje iz koje se uvozi ne dostavi odgovor o uvozu hemikalije koja nije na spisku Roterdamske konvencije, a za koju ta zemlja zahteva prethodnu saglasnost prema PIC postupku (član 55. stav 3);

5) na zahtev nadležnog organa zemlje članice Roterdamske konvencije preko čije teritorije se obavlja tranzit hemikalija sa spiska Roterdamske konvencije ne dostavi tražene informacije najkasnije 15 dana pre dana prvog tranzita odnosno pre svakog sledećeg tranzita (član 59. stav 2);

6) ne izda odobrenje za korišćenje surfaktanta u detergentu u roku od 12 meseci od dana podnošenja potpunog tehničkog dosijea o surfaktantu, ako su ispunjeni uslovi iz člana 76. ovog zakona (član 77. stav 1);

7) ne učini dostupnim javnosti podatke o hemikalijama iz člana 84. st. 1. i 2. ovog zakona;

8) učini dostupnim javnosti podatke o hemikalijama koje se smatraju poslovnom tajnom iz člana 84. stav 3. ovog zakona osim u hitnim slučajevima kada je to neophodno zbog bezbednosti i zaštite zdravlja ljudi i životne sredine (član 84. stav 4).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovornom licu u ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine može se uz izrečenu kaznu izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih poslova u trajanju od jedne godine.

Član 100.

Novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik ako učini neku od radnji iz člana 97. stav 1. ovog zakona.

Član 101.

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako:

1) koristi naročito opasne hemikalije bez dozvole (član 64. stav 1);

2) se ne pridržava svrhe za koju je dozvola za naročito opasne hemikalije izdata (član 64. stav 2);

3) se ne pridržava uslova za bezbedno čuvanje i korišćenje naročito opasnih hemikalija iz člana 67. stav 3. ovog zakona ili ne dostavi odmah po saznanju sve izmene podataka koje je dostavio u postupku izdavanja dozvole (član 69);

4) poverljive podatke iz člana 84. stav 3. i člana 85. ovog zakona ne čuva po prestanku obavljanja poslova u kojima su mu bili dostupni ti podaci (član 85. stav 5).

Za prekršaje iz stava 1. ovog člana može se izreći novčana kazna u srazmeri sa visinom pričinjene štete ili neizvršene obaveze, vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet prekršaja, a najviše do dvadesetostrukog iznosa tih vrednosti.

XV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 102.

Snabdevač je dužan da klasifikuje, obeležava, pakuje i oglašava hemikalije i određene proizvode u skladu sa propisom iz člana 18. stav 1. ovog zakona ili u skladu sa propisom iz člana 18. stav 2. ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu tih propisa, s tim da se propis iz člana 18. stav 1. ovog zakona primenjuje do roka određenog u propisu iz člana 18. stav 2. ovog zakona.

Snabdevač je dužan da obezbedi savetnika za hemikalije u roku od dve godine od dana stupanja na snagu propisa iz člana 34. stav 3, člana 35. stav 2. i člana 36. stav 3. ovog zakona.

Pravno lice i preduzetnik koji obavljaju delatnost prometa naročito opasnih hemikalija i fizičko lice koje je koristi naročito opasne hemikalije, dužni su da podnesu zahtev za dobijanje dozvole za obavljanje delatnosti prometa ili dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija, u skladu sa odredbama ovog zakona, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu propisa iz člana 63. stav 3, člana 65. stav 5. i člana 72. stav 3. ovog zakona, a Agencija, odnosno jedinica lokalne samouprave odlučuje o tom zahtevu u roku od godinu dana od dana dostavljanja zahteva.

Ako se detergent koji sadrži surfaktant koji ne ispunjava uslove potpune aerobne biorazgradljivosti nalazi u prometu na dan stupanja na snagu ovog zakona, taj detergent može ostati i dalje u prometu ako proizvođač detergenta podnese zahtev za izdavanje odobrenja u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu propisa iz člana 73. stav 5, člana 74. stav 3. i člana 81. stav 4. ovog zakona.

Ako Agencija donese rešenje kojim se odbija zahtev za izdavanje odobrenja iz stava 4. ovog člana, tim rešenjem određuje rok za povlačenje iz prometa detergenta koji ne može biti duži od dve godine od dana donošenja rešenja.

Član 103.

Postupci započeti po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po tim propisima.

Član 104.

Podzakonski propisi za izvršavanje ovog zakona biće doneti u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 105.

Do donošenja podzakonskih propisa na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primenjuju se Odluka o obeležavanju otrova u prometu ("Službeni list SRJ", broj 38/97) i Pravilnik o kriterijumima za razvrstavanje otrova u grupe i o metodama za određivanje stepena otrovnosti pojedinih otrova ("Službeni list SFRJ", broj 79/91).

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Odluka o uslovima koje moraju ispunjavati pravna lica i preduzetnici koji vrše proizvodnju, promet i kontrolu otrova ("Službeni list SRJ", broj 30/96), Odluka o uslovima koje mora ispunjavati pravno lice koje vrši poslove centra za kontrolu trovanja ("Službeni list SRJ", broj 30/96), Pravilnika o uslovima koje moraju ispunjavati organizacije za davanje toksikološke ocene otrova i organizacije za davanje ocene o efikasnosti otrova ("Službeni list SFRJ", broj 22/92) i Pravilnik o načinu uništavanja neupotrebljenih otrova i ambalaže koja je korišćena za pakovanje otrova i o načinu povlačenja otrova iz prometa ("Službeni list SFRJ", broj 7/83).

Član 106.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe člana 51. Zakona o prevozu opasnih materija ("Službeni list SFRJ", br. 27/90 i 45/90 i "Službeni list SRJ", br. 24/94 - dr. zakon, 28/96 - dr. zakon i 68/02), a koje se odnose na odobrenje za prevoz otrova preko državne granice (uvoz, izvoz i tranzit).

Član 107.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o proizvodnji i prometu otrovnih materija ("Službeni list SRJ", br. 15/95, 28/96 - dr. zakon i 37/02 i "Službeni glasnik RS", broj 101/05 - dr. zakon), osim odredaba o razvrstavanju i ispitivanju otrova koje će se primenjivati samo na sredstva za zaštitu bilja, od strane organa nadležnog za zaštitu bilja, do dana stupanja na snagu zakona kojim se uređuju sredstva za zaštitu bilja.

Član 108.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

ČLANOVI ČIJE ODREDBE NISU UŠLE U PREČIŠĆEN TEKST:

Zakon o izmenama Zakona o hemikalijama („Sl. glasnik RS“, broj 93/2012):

Član 17.

Prava i obaveze Agencije za hemikalije, osnovane Odlukom o osnivanju Agencije za hemikalije („Službeni glasnik RS“, broj 78/09), kao i zaposlene, predmete, opremu, sredstva za rad, arhivsku građu i registraturski materijal kome nije istekao rok čuvanja, preuzima Ministarstvo energetike, razvoja i zaštite životne sredine za vršenje nadležnosti u oblasti upravljanja hemikalijama i biocidnim proizvodima, sa stanjem na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Član 18.

Agencija za hemikalije prestaje sa radom danom stupanja na snagu ovog zakona.

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o hemikalijama („Sl. glasnik RS“, broj 25/2015):

Član 21.

Podzakonski propis koji se donosi na osnovu ovog zakona doneće se u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

IZMENE:

Na osnovu člana 112. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srbije, donosim

Ukaz o proglašenju Zakona o izmenama i dopunama Zakona o hemikalijama

Proglašava se Zakon o izmenama i dopunama Zakona o hemikalijama, koji je donela Narodna skupština Republike Srbije na Prvoj sednici Prvog redovnog zasedanja u 2015. godini, 10. marta 2015. godine.

PR broj 33

U Beogradu, 13. marta 2015. godine

Predsednik Republike,

Tomislav Nikolić, s.r.

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o hemikalijama

Zakon je objavljen u "Sl. glasniku RS", broj 25/2015 od 13. marta 2015. god.

Član 1.

U Zakonu o hemikalijama („Službeni glasnik RS“, br. 36/09, 88/10, 92/11 i 93/12), u članu 3. posle tačke 20) dodaje se tačka 20a), koja glasi:

„20a) hemikalija i proizvod namenjen za opštu upotrebu jeste predmet opšte upotrebe u smislu zakona kojim se uređuje zdravstvena ispravnost predmeta opšte upotrebe;“.

Član 2.

U članu 4. stav 5. tačka 5) menja se i glasi:

„5) lekove koji se koriste u humanoj i veterinarskoj medicini;“.

Član 3.

U članu 5. reč: „sredstvima“ zamenjuje se rečju: „proizvodima“.

Član 4.

U članu 6. stav 1. tačka 7) posle reči: „za obavljanje delatnosti prometa“ reči: „i dozvole za korišćenje“ brišu se.

Tačka 16) menja se i glasi:

„16) pruža informacije i stručna uputstva privrednim subjektima, jedinicama lokalne samouprave i inspektorima za sprovođenje zakona u oblasti upravljanja hemikalijama i biocidnim proizvodima, kao i da daje stručnu ocenu o svojstvima i nameni određenih hemikalija;“.

Član 5.

U članu 27. stav 1. menja se i glasi:

„Proizvođač, uvoznik ili distributer proizvoda koji sadrži supstancu koja ima karakteristike supstance iz člana 43. st. 2. i 3. ovog zakona u koncentraciji većoj od 0,1%, odnosno supstancu kandidata za Listu supstanci koje izazivaju zabrinutost dužan je da svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdevanja dostavi informacije dovoljne za bezbednu upotrebu tog proizvoda, a najmanje ime te supstance.“

Posle stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„Ministarstvo objavljuje Listu supstanci iz stava 1. ovog člana u „Službenom glasniku Republike Srbije“.“

Član 6.

U članu 30. posle stava 4. dodaje se novi stav 5, koji glasi:

„Proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik plaća taksu za stručnu procenu opravdanosti upotrebe alternativnog hemijskog naziva.“

Dosadašnji stav 5. postaje stav 6.

Član 7.

U članu 41. posle stava 3. dodaju se st. 4–6, koji glase:

„Proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik plaća republičku administrativnu taksu za upis hemikalija u Registar hemikalija.

Na rešenje iz stava 2. ovog člana može se izjaviti žalba Vladi.

Rešenje po žalbi iz stava 5. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.“

Član 8.

Posle člana 47. dodaje se član 47a, koji glasi:

„Član 47a

Proizvođač, uvoznik ili dalji korisnik plaća taksu za stavljanje u promet supstanci koje izazivaju zabrinutost.“

Član 9.

Posle člana 60. dodaje se član 60a, koji glasi:

„Član 60a

Izvoznik plaća taksu za procenu podataka koje dostavlja radi sprovođenja postupka prethodnog obaveštenja i PIC postupka.“

Član 10.

U članu 67. posle stava 6. dodaje se stav 7, koji glasi:

„Uvoznik, proizvođač, odnosno dalji korisnik ili distributer koji nije uvoznik, proizvođač, odnosno dalji korisnik plaća taksu za izdavanje dozvole za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija, a fizičko lice plaća taksu za izdavanje dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija.“

Član 11.

U članu 68. posle stava 4. dodaje se stav 5, koji glasi:

„Uvoznik, proizvođač, odnosno dalji korisnik ili distributer koji nije uvoznik, proizvođač, odnosno dalji korisnik plaća taksu za produženje dozvole za obavljanje delatnosti prometa naročito opasnih hemikalija, a fizičko lice plaća taksu za produženje dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija.“

Član 12.

U članu 76. posle stava 1. dodaje se stav 2, koji glasi:

„Proizvođač detergenta plaća taksu za procenu tehničkog dosijea o surfaktantu.“

Član 13.

Posle člana 81. dodaje se nova glava Xa i član 81a, koji glase:

„Xa TAKSE

Član 81a

Visinu takse, obveznike plaćanja, kao i način plaćanja takse iz člana 30. stav 5, člana 47a, člana 60a, člana 67. stav 7, člana 68. stav 5. i člana 76. stav 2. ovog zakona utvrđuje Vlada na predlog ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine.

Prihod od taksi propisanih ovim zakonom pripada budžetu Republike Srbije.“

Član 14.

U članu 86. posle stava 2. dodaju se novi st. 3–5, koji glase:

„Inspektor za zaštitu životne sredine vrši inspekcijski nadzor nad klasifikacijom, pakovanjem, obeležavanjem, i oglašavanjem hemikalija, sadržajem i dostavljanjem bezbednosnog lista, obezbeđenjem savetnika za hemikalije, upisom hemikalija u Registar hemikalija, stavljanjem u promet naročito opasnih hemikalija i detergenata, uvozom i izvozom određenih opasnih hemikalija, kao i nad sprovođenjem odredaba ovog zakona za koje nije nadležan sanitarni, odnosno tržišni inspektor.

Sanitarni inspektor vrši inspekcijski nadzor nad primenom ograničenja i zabrana proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalija i proizvoda namenjenih za opštu upotrebu.

Tržišni inspektor vrši inspekcijski nadzor nad ispunjenošću uslova za držanje opasne hemikalije u prodajnom prostoru i načinom obeležavanja tog prostora.“

Dosadašnji st. 3. i 4. postaju st. 6. i 7.

Član 15.

Član 88. menja se i glasi:

„Član 88.

Ministarstva iz člana 86. stav 2. ovog zakona sporazumom obrazuju, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna uprava, zajedničko telo radi: planiranja, praćenja, usklađivanja i preduzimanja zajedničkih mera i aktivnosti za sprovođenje ovog zakona, međusobne saradnje, uključujući inspekcijski nadzor i obuku nadležnih inspekcija, u skladu sa ovim zakonom.

Sporazumom iz stava 1. ovog člana uređuju se i pitanja planiranja i programiranja mera i aktivnosti u vršenju nadzora nad sprovođenjem ovog zakona.“

Član 16.

U članu 89. stav 1. menja se i glasi:

„Inspektori za zaštitu životne sredine i sanitarni inspektori (u daljem tekstu: inspektori) mogu da vrše uzorkovanje i preliminarnu kontrolu sadržaja hemikalije i proizvoda radi utvrđivanja da li su ispunjeni uslovi za stavljanje u promet odnosno za korišćenje hemikalije i proizvoda.“

U stavu 3. reči: „finansijskim planom ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine za hemikalije“ zamenjuju se rečima: „budžetom Republike Srbije“.

Član 17.

U članu 90. tačka 8) menja se i glasi:

„8) da li se opasne hemikalije drže u prodajnom prostoru pod propisanim uslovima i taj prostor obeležava na propisan način;“

U tački 17) tačka na kraju zamenjuje se tačkom i zapetom i dodaje se tačka 18) koja glasi:

„18) da li se sprovode druge mere i uslovi propisani ovim zakonom.“

Član 18.

U članu 91. tačka 16) menja se i glasi:

„16) naredi da se hemikalija za koju je propisana obaveza upisa u Registar hemikalija prijavi u određenom roku, odnosno da se svake naredne godine u propisanom roku dostave propisani podaci;“.

Posle tačke 24) dodaje se tačka 24a), koja glasi:

„24a) naredi snabdevaču da pribavi od nadležnog organa dozvolu za obavljanje delatnosti prometa ili korišćenja naročito opasnih hemikalija;“.

U tački 28) tačka na kraju zamenjuje se tačkom i zapetom i dodaje se tačka 29), koja glasi:

„29) naredi izvršenje drugih propisanih obaveza u određenom roku, u skladu sa zakonom.“.

Član 19.

U članu 93. dodaje se novi stav 4, koji glasi:

„Žalba iz st. 1–3. ovog člana podnosi se u roku od 15 dana od dana prijema rešenja.“

Dosadašnji st. 4. i 5. postaju st. 5. i 6.

U stavu 6. posle reči: „rešenje“ dodaju se reči: „po žalbi“.

Član 20.

U članu 98. stav 1. tačka 17) tačka na kraju zamenjuje se tačkom i zapetom i dodaje se tačka 18), koja glasi:

„18) ne postupi po rešenju inspektora, odnosno ne omogući inspektor obavljanje inspeksijskog nadzora (čl. 91. i 94).“

Član 21.

Podzakonski propis koji se donosi na osnovu ovog zakona doneće se u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 22.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Ovaj tekst je preuzet iz pravne baze programskog paketa Propis Soft-a